

QS natuurtoets en voortoets N2000

Gele Lisstraat in Wormer

In opdracht van Buro Ontwerp & Omgeving

Colofon

Rapportnummer : 2017
Projectnummer : 3640

Opdrachtgever : Buro Ontwerp & Omgeving
Contactpersoon : Dhr. J. Heerink

Opdrachtnemer : Staring Advies
Jonker Emilweg 11
6997 CB Hoog-Keppel
0314 641910
info@staringadvies.nl
www.staringadvies.nl
IBAN NL87 RABO 03 88 40 73 44
Btw nr. NL8076.79.616.B01
KvK 09100544

Auteur(s) : Ing. R. Top / Ing. R. Boerboom
Controle : Drs. L.M.A. Witjes
Status : Definitief

Datum : 11-9-2019

Foto voorblad : Plangebied (R. Top)
Wijze van citeren : Top, R. en Boerboom, R. (2019), QS natuurtoets en
Voortoets Natura 2000, Gele Lisstraat in Wormer. Staring
Advies, Hoog-Keppel.

Eigendom

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever. Het rapport blijft eigendom van de opdrachtgever. Niets uit dit rapport mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d. m. v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde natuurwet- en regelgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Staring Advies accepteert daarom op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van eventuele beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Staring Advies uitgevoerde onderzoek neemt. Staring Advies is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Staring Advies; opdrachtgever vrijwaart Staring Advies voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Kwaliteitszorg

Staring Advies is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het Netwerk Groene Bureaus is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

www.netwerkgroenebureaus.nl

Inhoud

Colofon	1
Samenvatting.....	3
1 Inleiding en doel.....	4
1.1 Inleiding	4
1.2 Doel.....	4
2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden	5
2.1 Gegevens plangebied.....	5
2.2 Beschrijving van het plangebied	5
2.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied.....	5
2.4 Geplande activiteiten	5
3 Beschermde status plangebied	7
3.1 Gebiedsbescherming	7
3.2 Natuurnetwerk Nederland	7
3.3 Natura 2000.....	9
3.4 Voortoets Natura 2000.....	11
4 Beschermde soorten plangebied	20
4.1 Methode	20
4.2 Resultaten	21
5 Wet natuurbescherming.....	29
6 Conclusie.....	32
Literatuurlijst	33
Bijlagen.....	34
Bijlage 1 Impressie plangebied	35
Bijlage 2 Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied 'Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder'	36
Bijlage 3 Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied 'Polder Westzaan'	39
Bijlage 4 Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied 'Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske'	41
Bijlage 5 Wettelijk kader Wet natuurbescherming	45
Bijlage 6 Beschermde plant- en diersoorten.....	53

Samenvatting

Uit de quickscan natuurtoets en Voortoets Natura 2000 blijkt dat voor de geplande ruimtelijke ontwikkelingen het uitvoeren van een aanvullend onderzoek noodzakelijk is voor de soort(groep)en gierzwaluw, huismus, ringslang en vleermuizen. Voor overige soort(groep)en is aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming niet noodzakelijk.

Bij het uitvoeren van de werkzaamheden moet wel rekening worden gehouden met broedvogels. Werkzaamheden moeten buiten het broedseizoen (15 maart – 15 juli) worden uitgevoerd of er moet voorkomen worden dat broedvogels zich gaan vestigen in het plangebied.

De geplande ruimtelijke ontwikkeling heeft mogelijk een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelen van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden 'Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder', 'Polder Westzaan' en 'Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske' door stikstofdepositie en negatieve effecten op de meervleermuis. Het uitvoeren van een AERIUS-berekening en aanvullend vleermuisonderzoek is noodzakelijk. De kernkwaliteiten van de NNN worden niet aangetast door de geplande ruimtelijke ontwikkeling.

Dit zijn de uitkomsten van het onderzoek dat is gehouden naar aanleiding van de plannen om twee flatgebouwen, een elektriciteitshuisje en mogelijk ook een tankstation te slopen ten behoeve van maximaal 200 nieuwbouwwoningen. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor beschermde plant- en diersoorten en beschermde natuurgebieden. Daarom is onderzoek noodzakelijk om te voldoen aan de Wet Natuurbescherming.

Staring Advies voerde het onderzoek uit in opdracht van Buro Ontwerp & Omgeving. Het bureau deed literatuuronderzoek in de Nationale Databank Flora en Fauna en voerde veldonderzoek uit op de locatie.

1 Inleiding en doel

1.1 Inleiding

Voor de voorgenomen activiteiten verlangt de huidige wetgeving een gedegen onderzoek naar flora en fauna in verband met de zorgplicht die de Wet natuurbescherming een plannemaker oplegt. In het plangebied aan de Gele Lisstraat in Wormer is men voornemens om twee flatgebouwen te slopen en op de betreffende locatie inclusief de naastliggende groenstrook nieuwbouw van woningen te realiseren. Dit heeft mogelijk een negatief effect op beschermde plant- en diersoorten en beschermde natuurgebieden. De heer Heerink van Buro Ontwerp & Omgeving is betrokken bij de plannen en heeft Staring Advies gevraagd voor het uitvoeren van de quickscan natuurtoets en een Voortoets Natura 2000 om te bepalen of er sprake is van negatieve effecten op beschermde natuurwaarden.

1.2 Doel

Het doel van de quickscan is om snel te inventariseren of door het uitvoeren van de plannen schade kan ontstaan aan populaties van beschermde soorten flora en/of fauna, en hoe deze schade beperkt kan worden of gecompenseerd kan worden.

Tijdens de uitvoering van het verkennende natuuronderzoek wordt het voorkomen van beschermde soorten planten en dieren op de locatie nagegaan. Daarnaast wordt onderzocht op welke wijze de plannen voor de locatie in overeenstemming gebracht kunnen worden met hetgeen bepaald is in de Wet natuurbescherming.

Het plangebied is gelegen nabij de Natura 2000-gebieden 'Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder', 'Polder Westzaan' en 'Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske'. Daarom moet er een Voortoets in het kader van de Wet natuurbescherming plaatst vinden om te bepalen of er (mogelijk) sprake is van een negatief effect op de instandhoudingsdoelen van deze Natura 2000-gebieden. Uit de Voortoets zal blijken of verdere toetsing en/of vergunningsaanvraag in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk is.

2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden

2.1 Gegevens plangebied

Locatie: Gele Lisstraat
Plaats: Wormer
Gemeente: Wormerland
Provincie: Noord-Holland

2.2 Beschrijving van het plangebied

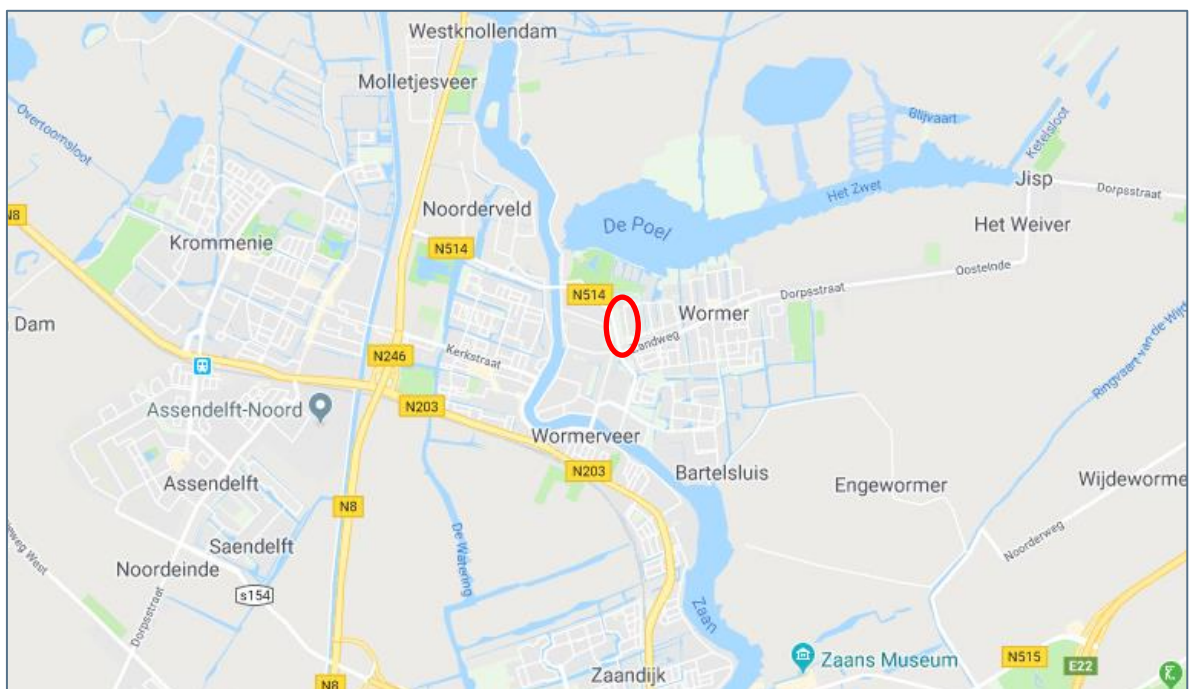
Het plangebied is gelegen in de bebouwde kom van het dorp Wormer (zie figuur 1). Het grenst aan de westzijde aan de doorgaande weg N514 en aan de overige zijden aan woonwijken. Aan de noordwestzijde raakt het plangebied een parkachtige uitloper van het Veenweidepark de Trickel. Het plangebied zelf bestaat uit twee flats met parkeerterreinen en een groenstrook. Een deel van de groenstrook bestaat uit grasland met opgaande beplanting in een parkachtige sfeer. Een langwerpig deel van de groenstrook bestaat uit veenweidegebied met sloten.

2.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied

Om het eventuele verstorend effect van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden in de directe omgeving van het plangebied (externe werking) in te kunnen schatten is een groter gebied onderzocht dan het plangebied zelf. Het onderzoeksgebied, met daarbinnen het plangebied, wordt bepaald door Veenweidepark de Trickel, wegbermen, verhardingen, een tankstation en een deel van de bebouwde kom van Wormer (zie figuur 2).

2.4 Geplande activiteiten

Er bestaan plannen om de bestaande flatgebouwen met 72 sociale huurwoningen te slopen en hiervoor in de plaats maximaal 200 woningen terug te bouwen. Het aantal woningen neemt dus maximaal met 128 toe. Hiervoor zullen watergangen worden vergraven en waarschijnlijk ook bomen worden gekapt. De geplande toename van het aantal woningen zal mogelijk leiden tot een toename in het aantal verkeersbewegingen.

Figuur 1. Ligging van het plangebied (rood omcirkeld), bron: Google Maps (2019).

Figuur 2. Het plangebied (rood) en het onderzoeksgebied (geel), bron: Google Maps (2019).

3 Beschermde status plangebied

In dit hoofdstuk wordt beoordeeld of de geplande activiteiten, namelijk het slopen van twee flats en de nieuwbouw van maximaal 200 woningen, mogelijk een negatief effect heeft op beschermde natuurwaarden van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en de Natura 2000-gebieden 'Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder', 'Polder Westzaan' en 'Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske'. Voor overige Natura 2000-gebieden zijn negatieve effecten op voorhand uit te sluiten door de fysieke afstand, het ontbreken van een ecologische binding met het plangebied en de beperkte omvang van de geplande activiteiten.

3.1 Gebiedsbescherming

In Nederland bestaat het Natuurnetwerk Nederland. Dit is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. In paragraaf 3.2 wordt het plangebied behandeld in relatie tot de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

De Wet natuurbescherming gaat over gebiedsbescherming en soortenbescherming. Wat betreft de gebiedsbescherming beschermt de Wet natuurbescherming Natura 2000-gebieden. Dit is een Europees, samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. In paragraaf 3.3 wordt het plangebied behandeld in relatie tot de bescherming van Natura 2000-gebieden.

3.2 Natuurnetwerk Nederland

In de provincie Noord-Holland bestaat het Natuurnetwerk uit twee onderdelen: EHS-natuur en ecologische verbindingzones. Tevens zijn er diverse weidevogelgebieden. Soorten die zijn gebonden aan grotere natuurgebieden vinden vooral een plek in EHS-natuur. Met de ecologische verbindingzones neemt de versnippering van natuur af en ontstaan migratiemogelijkheden voor planten en dieren.

Binnen het Natuurnetwerk geldt de “nee, tenzij”-benadering. Dit houdt in dat een bestemmingsplanwijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast, moet het bevoegd gezag erop toezien dat hiernaar door de initiatiefnemer onderzoek wordt verricht. Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken heeft de provincie de te behouden wezenlijke kenmerken en waarden per gebied gespecificeerd. In de gehele EHS geldt de landschappelijke verwevenheid van natuur, bos en landschapselementen met cultuurgronden als wezenlijk kenmerk. Daarnaast zijn per regio nog specifieke kenmerken aangewezen.

Ruimtelijke ontwikkelingen binnen de weidevogelgebieden dienen elders te worden gecompenseerd.

Het plangebied ligt niet in het NNN. Veenweidepark de Trickel en enkele poldergebieden buiten de bebouwde kom van Wormer zijn aangewezen als bestaande en nieuwe natuur binnen het NNN (zie figuur 3).

Figuur 3. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van de NNN (groen), bron: Google Maps (2019).

3.1.1 Effectbeoordeling NNN

In het plangebied worden twee flatgebouwen gesloopt en worden maximaal 200 nieuwe woningen gerealiseerd. Er vindt geen ruimtebeslag op bestaande en nieuwe natuur, waternatuurgebieden of ecologische verbindingen in het kader van de NNN plaats. Bij het toetsingskader van de NNN is geen sprake van externe werking. Er hoeft geen verdere toetsing uitgevoerd te worden.

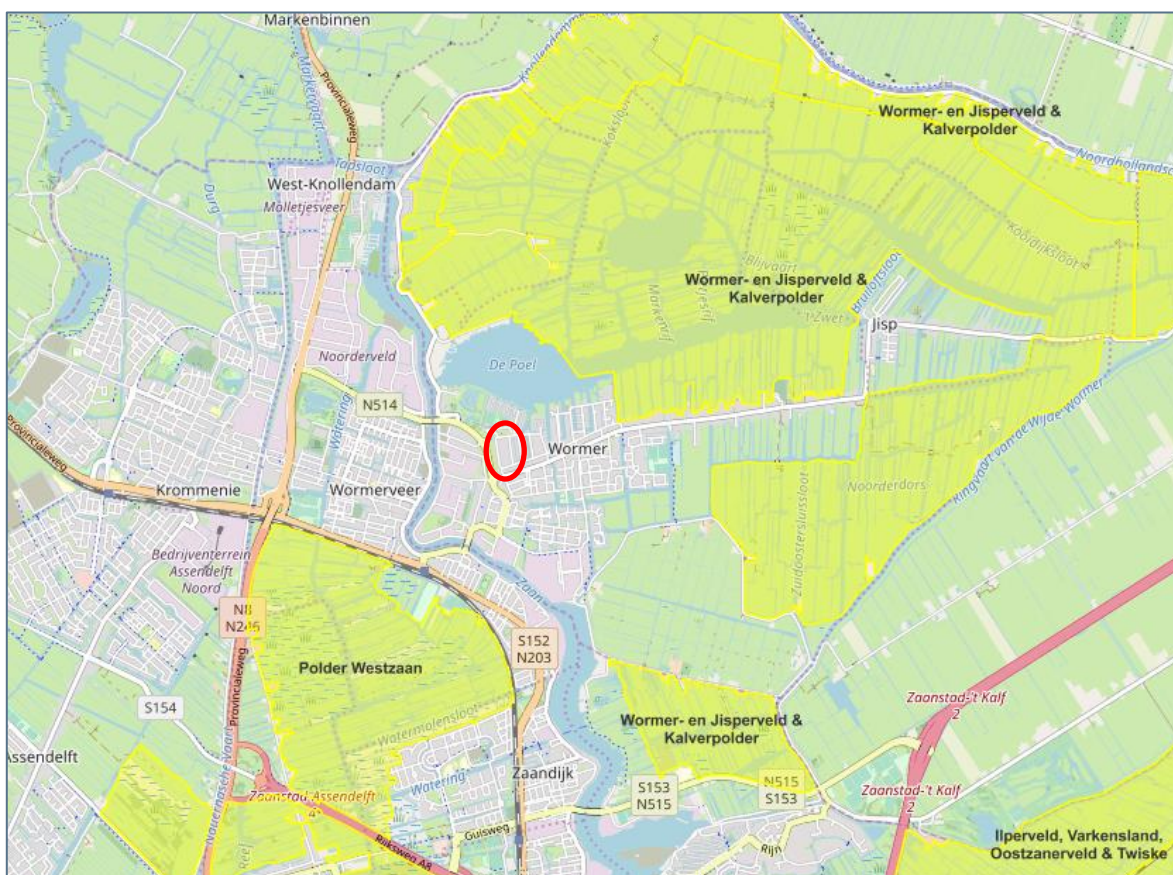
3.3 Natura 2000

3.3.1 Wettelijk kader

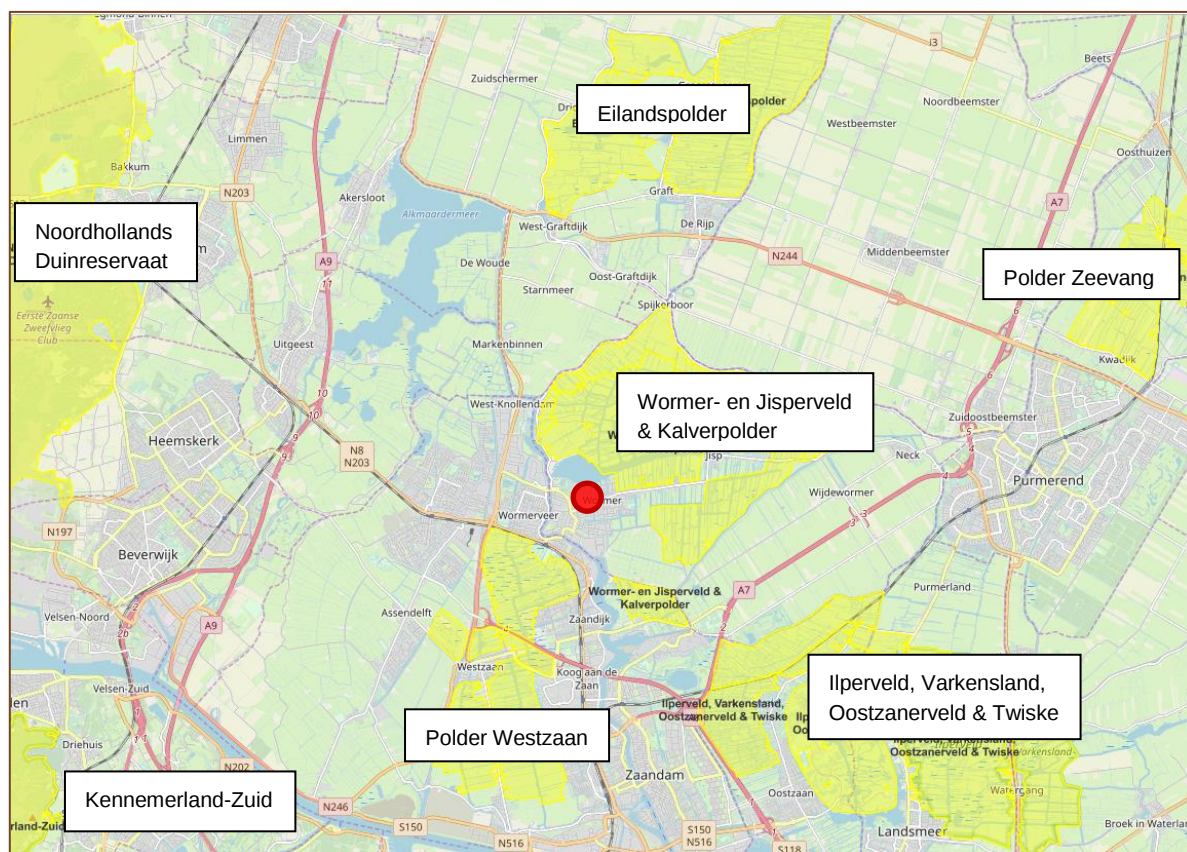
De Europese Unie heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote biologische, esthetische en economische waarde is. Om deze natuur te behouden heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. De Wet natuurbescherming beschermt onder andere Natura 2000-gebieden. Voor activiteiten die significante, negatieve effecten hebben op de kernkwaliteiten van een Natura 2000-gebied is een vergunning nodig.

3.3.2 Plangebied

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied, maar er liggen enkele Natura 2000-gebieden op geringe afstand van het plangebied. Het Natura 2000-gebied 'Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder' ligt op minder dan 0,9 kilometer afstand en het Natura 2000-gebied 'Polder Westzaan' ligt op circa 1,1 kilometer en 'Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske' ligt op 4,4 kilometer (zie figuur 4). Enkele overige Natura 2000-gebieden liggen op grotere afstand van het plangebied, namelijk 6,3 kilometer ('Eilandspolder'), 10,7 kilometer ('Noordhollands Duinreservaat'), 11,8 kilometer ('Polder Zeevang') en 12,8 kilometer ('Kennemerland-Zuid') (zie figuur 5).

Figuur 4. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van de Natura 2000-gebieden 'Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder', 'Polder Westzaan' en 'Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske', bron: synbiosys.alterra.nl/natura2000.

Figuur 5. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van de overige Natura 2000-gebieden, bron: synbiosys.alterra.nl/natura2000.

Instandhoudingsdoelen

Het ecologisch netwerk Natura 2000 moet de betrokken natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen. Onder het begrip “instandhouding” wordt een geheel van maatregelen verstaan die nodig zijn voor het behoud of herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding. Per Natura 2000-gebied zijn in de Ontwerpbesluiten de instandhoudingsdoelen benoemd. Dit betreffen een aantal soorten en habitats die kenmerkend voor het gebied zijn. Ruimtelijke ontwikkelingen mogen niet leiden tot een significante verslechtering van deze instandhoudingsdoelen. Voor de nabijgelegen Natura 2000-gebieden ‘Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder’, ‘Polder Westzaan’ en ‘Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske’ zijn voor een aantal habitattypen en doelsoorten instandhoudingsdoelen geformuleerd (zie bijlagen 2 t/m 4).

3.4 Voortoets Natura 2000

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Echter kunnen ruimtelijke ontwikkelingen door externe werking toch een verstorend effect hebben op de aangewezen instandhoudingsdoelen, tijdens en na afronding van de werkzaamheden. Dit kunnen tijdelijke effecten zijn, maar ook permanente verstorende effecten. Om een indicatie over het mogelijk negatief effect van een ruimtelijke ontwikkeling op de instandhoudingsdoelen van de 2000-gebieden ‘Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder’, ‘Polder Westzaan’ en ‘Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske’ te krijgen is de effectenindicator van het Ministerie van EZ geraadpleegd. De effectenindicator geeft informatie over de gevoeligheid van habitattypen en soorten voor de meest voorkomen storende factoren.

De activiteit uit de effectenindicator die het meest overeenkomt met de geplande activiteiten is ‘Woningbouw’ (zie figuur 6).

Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder

Storingsfactor	Verstoring door mechanische effecten															
	1	2	7	8	13	14	15	16	17	Verstoring door trilling						
Vochtige heiden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Ruigten en zomen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Overgangs- en trilvenen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
*Hoogveenbossen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
*Noordse woelmuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Bittervoorn	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Kleine modderkruiper	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Meervleermuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Rivierdonderpad	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Grutto (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Kemphaan (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Kemphaan (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Rietzanger (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Roerdomp (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Roerdomp (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Slobeend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Smient (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						

Polder Westzaan

Storingsfactor	Verstoring door mechanische effecten															
	1	2	7	8	13	14	15	16	17	Verstoring door trilling						
Vochtige heiden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Ruigten en zomen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Overgangs- en trilvenen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
*Hoogveenbossen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
*Noordse woelmuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Bittervoorn	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Kleine modderkruiper	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Meervleermuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						

Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske

Storingsfactor	Verstoring door mechanische effecten															
	1	2	7	8	13	14	15	16	17	Verstoring door trilling						
Kranswierwateren	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Vochtige heiden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Ruigten en zomen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Overgangs- en trilvenen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
*Hoogveenbossen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
*Noordse woelmuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Bittervoorn	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Kleine modderkruiper	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Meervleermuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Rivierdonderpad	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Bruine Klekendief (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Grauwe Gans (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Grutto (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Kemphaan (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Kemphaan (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Krakeend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Meerkoet (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Rietzanger (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Roerdomp (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Roerdomp (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Slobeend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Smient (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Snor (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Visdief (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Visdief (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Watersnip (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						
Watersnip (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						

Figuur 6. Resultaten effectenindicator voor woningbouw.

Uit de effectenindicator (zie figuur 6) blijkt dat er een aantal storingsfactoren zijn, waarvoor de habitattypen en soorten van de Natura 2000-gebieden 'Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder', 'Polder Westzaan' en 'Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske' gevoelig of zeer gevoelig zijn. Dit zijn de storingsfactoren **oppervlakteverlies, versnippering, verontreiniging, verdroging, verstoring door geluid, verstoring door licht, verstoring door trillingen, optische verstoring en verstoring door mechanische effecten.**

Per storingsfactor wordt getoetst of significante negatieve effecten te verwachten zijn voor de kwalificerende habitattypen en soorten voor de drie nabijgelegen Natura 2000-gebieden. De habitattypen en doelsoorten van deze gebieden worden hier gezamenlijk behandeld.

Oppervlakteverlies

Verlies van oppervlakte leidt tot verkleining en in sommige gevallen ook tot versnippering van het leefgebied. Een kleiner gebied heeft bovendien meer te lijden van randinvloeden: vaak is de kwaliteit van het leefmilieu aan de rand minder goed dan in het centrum van het gebied. Op deze manier leidt oppervlakteverlies mogelijk ook tot een grotere gevoeligheid voor bijvoorbeeld verdroging, verzuring of vermesting.

Alle habitattypen van de drie Natura 2000-gebieden en de doelsoorten noordse woelmuis, bittervoorn, kleine modderkruiper, meervleermuis, rivierdonderpad, bruine kiekendief, grutto, kemphaan, rietzanger, roerdomp, snor, visdief en watersnip zijn gevoelig voor oppervlakteverlies. Hiervan is echter geen sprake aangezien het plangebied niet binnen de drie Natura 2000-gebieden ligt. Er worden geen habitattypen aangetast door oppervlakteverlies (zie figuur 5). Er is geen sprake van fysieke aantasting van leefgebied van bovenstaande doelsoorten. De voor oppervlakteverlies gevoelige habitats en doelsoorten van het Natura 2000-gebied zullen geen negatieve effecten ondervinden door de sloop van de bestaande flatgebouwen met 72 sociale huurwoningen en herbouw van maximaal 200 woningen.

Van een aantal habitats en soorten zijn uitbreidingsdoelen geformuleerd. Het plangebied vormt in de huidige situatie geen geschikte uitgangssituatie voor de uitbreiding van de habitattypen en leefgebieden, gezien de huidige bestemming als woongebied, de fysieke afstand tot huidige leefgebieden en/of het ontbreken van ecologische potenties voor de ontwikkeling van geschikte leefgebieden.

Versnippering

Van versnippering is sprake bij het uiteenvallen van het leefgebied van soorten. Alle habitatype van de drie Natura 2000-gebieden en de doelsoorten noordse woelmuis, bittervoorn, kleine modderkruiper, meervleermuis, rivierdonderpad, bruine kiekendief, kemphaan, rietzanger, roerdomp, snor, visdief en watersnip zijn gevoelig voor versnippering. Van versnippering van habitats of leefgebieden is echter geen sprake aangezien het plangebied niet binnen de Natura 2000-gebieden ligt.

Verontreiniging

Er is sprake van verontreiniging als er verhoogde concentraties van stoffen in een gebied voorkomen, indien deze stoffen onder natuurlijke omstandigheden niet of in zeer lage concentraties aanwezig zijn. Bij verontreiniging is sprake van een zeer brede groep van ecosysteem/gebiedsvreemde stoffen: organische verbindingen, zware metalen, schadelijke stoffen die ontstaan door verbranding of productieprocessen, straling (radioactief en niet radioactief), geneesmiddelen, endocrien werkende stoffen etc. Deze stoffen werken in op de bodem, grondwater en lucht.

Alle habitattypen en doelsoorten van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden zijn gevoelig voor verontreiniging.

Bij het slopen van de bestaande flatgebouwen en nieuwbouw van woningen worden geen grote hoeveelheden schadelijke stoffen aan- en afgevoerd of verwerkt. Hoogstens worden kleine hoeveelheden schadelijke stoffen gebruikt bij de bouwactiviteiten, maar deze middelen vallen onder de normale milieuwetgeving en komen dan ook niet in de bodem of het oppervlaktewater terecht. Wanneer door onjuiste verwerking toch een schadelijke stof vrijkomt, zal dit altijd om een zeer klein volume gaan dat geen invloed heeft buiten het plangebied. Effecten van verontreiniging op de instandhoudingsdoelen van de drie nabijgelegen Natura 2000-gebieden zijn dan ook op voorhand uitgesloten, met uitzondering van effecten door stikstofdepositie.

Stikstofdepositie

In de effectenindicator worden negatieve effecten door stikstofuitstoot behandeld onder vermesting. Ondanks dat de effectenindicator vermesting niet als één van de storingsfactoren noemt voor de relevante Natura 2000-gebieden is stikstofdepositie wel een aandachtspunt bij de effectbeoordeling. Stikstof is namelijk één van de grootste problemen bij de realisatie van de Natura 2000-doelen. Het gaat daarbij om de gevolgen van stikstofdepositie afkomstig uit de landbouw, het verkeer en de industrie op voor stikstof gevoelige habitats. Dit onderwerp wordt daarom onder verontreiniging behandeld.

Zowel een tijdelijke toename van verkeer (tijdens de sloop- en bouwfase) als een permanente toename van gemotoriseerd verkeer en bebouwing kunnen resulteren in extra emissie van stikstof op nabijgelegen natuurgebieden. Mogelijk is de permanente uitstoot van de nieuw te bouwen woningen lager dan de huidige flats, aangezien nieuwe woningen in de meeste gevallen gasloos, duurzamer en beter geïsoleerd worden gebouwd. Hierdoor is mogelijk intern salderen mogelijk, door het wegvallen van de minder duurzame bestaande bebouwing. Dit dient echter cijfermatig onderbouwd te worden middels een stikstofberekening. Significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen door stikstofdepositie zijn dan ook zonder AERIUS-berekening niet op voorhand uit te sluiten.

Verdroging

Verdroging kan leiden tot verzilting. Door verdroging neemt ook de doorluchting van de bodem toe waardoor meer organisch materiaal wordt afgebroken. Op deze wijze leidt verdroging tevens tot vermesting. Er zijn ook gebieden waar verdroging kan optreden

zonder dat de grondwaterstand in de ondiepe bodem daalt. Het gaat daarbij om gebieden waar van oudsher grondwater omhoogkomt (kwelwater). Schade aan de natuur die veroorzaakt wordt door een afname of het verdwijnen van kwelwater en het vervangen van dit type water met gebiedsvreemd water, noemen we ook verdroging. Gevolg: de verandering in grondwaterstand en soms ook kwaliteit van het grondwater leidt tot een verandering in de soortensamenstelling en op lange termijn van het habitatype.

Alle habitattypen en de doelsoorten noordse woelmuis, bittervoorn, kleine modderkruiper, meervleermuis, rivierdonderpad, bruine kiekendief, grutto, kemphaan, meerkoet, rietzanger, roerdomp, slobbeend, snor en watersnip zijn gevoelig voor verdroging.

Het is niet bekend of er bij de geplande activiteiten sprake is van bronbemaling, drainage of andere water onttrekkende activiteiten. Mogelijk wordt er tijdelijk bemaling toegepast tijdens de bouwfase. Door de fysieke afstand tot gevoelige habitats en leefgebieden van soorten en de beperkte omvang van de activiteiten wordt een negatief effect door verdroging echter niet verwacht.

Verstoring door geluid

Met verstoring door geluid wordt bedoeld: verstoring door onnatuurlijke geluidsbronnen; permanent zoals wegverkeer danwel tijdelijk zoals geluidsbelasting bij evenementen. Geluid is een hoorbare trilling, gekenmerkt door geluidsdruk en frequentie. De doelsoorten bittervoorn, kleine modderkruiper, meervleermuis, rivierdonderpad, bruine kiekendief, grutto, kemphaan, rietzanger, roerdomp, snor en watersnip zijn gevoelig voor geluidsverstoring.

Met betrekking tot de geplande sloop van huidige bebouwing en bouw van maximaal 200 woningen zal geluidsverstoring zowel tijdelijk (tijdens de sloop- en bouwfase) als permanent, door wegverkeer en menselijke activiteit, op kunnen treden.

Bittervoorn, kleine modderkruiper en rivierdonderpad

De bittervoorn en kleine modderkruiper zijns van enkele locaties uit de Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder en de Polder Westzaan bekend. Van de rivierdonderpad zijn uitsluitend enkele meldingen bekend uit de Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder (bron: NDFF). Door de fysieke afstand tot het plangebied wordt geen geluidsverstoring op de leefgebieden van deze vissoorten binnen de Natura 2000-gebieden verwacht. Negatieve effecten door geluidsverstoring op de instandhoudingsdoelen van deze soorten zijn op voorhand uit te sluiten.

Meervleermuis

De nabijgelegen Natura 2000-gebieden fungeren als foerageergebieden voor de meervleermuis. De verblijfplaatsen van deze soort bevinden zich in bebouwing, dikwijls buiten de begrenzing van de Natura 2000-gebieden. Vanuit het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van de soort bekend (bron: NDFF, aanwijzingsbesluiten Natura 2000-gebieden en De meervleermuis in Nederland). Verblijfplaatsen van de meervleermuis (en andere gebouwbewonende soorten) zijn echter niet op voorhand uit te sluiten. Mogelijk

bevindt er zich een verblijfplaats van de soort in de te slopen bebouwing en/of loopt er een vliegroute van de soort via het plangebied richting nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Gericht vleermuisonderzoek is dan ook noodzakelijk om de aan- of afwezigheid van de meervleermuis te bepalen. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van deze soort zijn dan ook niet op voorhand uit te sluiten.

Bruine kiekendief, grutto, kemphaan, rietzanger, roerdomp, snor en watersnip

De leefgebieden van deze vogelsoorten liggen op ruime afstand van het plangebied. In directe omgeving van het plangebied bevinden zich geen belangrijke functies (broedgebieden, essentiële foerageergebieden, rust- en slaappleatsen) voor betreffende vogelsoorten. De verwachting is bovendien niet dat de ruimtelijke ontwikkelingen leiden tot een permanente toename van geluid ten opzichte van de huidige situatie. De instandhoudingsdoelen van deze vogelsoorten worden niet aangetast door geluidsverstoring.

Verstoring door licht

Verstoring door kunstmatige lichtbronnen, zoals licht uit woonwijken en industrieterreinen, glastuinbouw etc. kan een negatief effect hebben op dieren. Kunstmatige verlichting van de nachtelijke omgeving kan tot verstoring van het normale gedrag van soorten leiden. Naar mogelijke effecten is nog vrij weinig onderzoek gedaan. Veel kennis gaat daarom nog niet verder dan het kwalitatief signaleren van risico's. Met name schemer- en nachtactieve dieren kunnen last hebben van verstoring door licht, doordat zij juist aangetrokken worden of worden verdreven door de lichtbron. Hierdoor raakt bijvoorbeeld hun ritme ontregeld of verlichte delen van het leefgebied worden vermeden. Doelsoorten die gevoelig zijn voor lichtverstoring zijn bittervoorn, kleine modderkruiper, meervleermuis en alle vogelsoorten van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden. In het plangebied worden bestaande flatgebouwen met 72 sociale huurwoningen gesloopt. Hiervoor in de plaats worden maximaal 200 woningen terug gebouwd. Het aantal woningen neemt dus maximaal met 128 toe. Dit kan een permanente toename van licht veroorzaken. De bouwhoogte van de toekomstige bebouwing is echter lager dan de huidige flats, waardoor uitstraling van licht op de omgeving vermoedelijk juist afneemt. Binnen de invloedssfeer van de geplande ruimtelijke ontwikkelingen liggen geen belangrijke leefgebieden, slaappleatsen of andere functies van bovenstaande doelsoorten, met uitzondering van de meervleermuis.

Meervleermuis

Verblijfplaatsen van de meervleermuis zijn niet op voorhand uit te sluiten. Mogelijk bevindt er zich een verblijfplaats van de soort in de te slopen bebouwing en/of loopt er een vliegroute van de soort via het plangebied richting nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Gericht vleermuisonderzoek is dan ook noodzakelijk om de aan- of afwezigheid van de meervleermuis te bepalen. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van deze soort zijn dan ook niet op voorhand uit te sluiten.

Verstoring door trillingen

Trilling kan leiden tot verstoring van het natuurlijke gedrag van soorten. Individuen kunnen

tijdelijk of permanent verdreven worden uit hun leefgebied. Over het daadwerkelijke effect van trilling is nog zeer weinig bekend. De doelsoorten bittervoorn, kleine modderkruiper, meervleermuis en rivierdonderpad zijn gevoelig voor verstoring door trillingen. Verstoring door trillingen vindt voornamelijk tijdelijk plaats, tijdens de sloop- en bouwphase.

Bittervoorn en kleine modderkruiper

Met betrekking tot de geplande activiteiten treden trillingen uitsluitend tijdelijk op, tijdens de sloop- en bouwphase. Door de fysieke afstand tot het plangebied en de beperkte omvang van de geplande activiteiten en de tijdelijke aard van de trillingen wordt geen verstoring door trilling verwacht op de leefgebieden van deze vissoorten in de nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Negatieve effecten door verstoring door trillingen op de instandhoudingsdoelen van deze soorten zijn op voorhand uit te sluiten.

Rivierdonderpad

Met betrekking tot de geplande activiteiten treden trillingen uitsluitend tijdelijk op, tijdens de sloop- en bouwphase. Door de fysieke afstand tot het plangebied en de beperkte omvang van de geplande activiteiten en de tijdelijke aard van de trillingen wordt geen verstoring door trilling verwacht op de leefgebieden van deze vissoort in de nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Negatieve effecten door verstoring door trillingen op de instandhoudingsdoelen van de rivierdonderpad zijn op voorhand uit te sluiten.

Meervleermuis

De nabijgelegen Natura 2000-gebieden fungeren als foerageergebieden voor de meervleermuis. De verblijfplaatsen van deze soort bevinden zich in bebouwing, dikwijls buiten de begrenzing van de Natura 2000-gebieden. Vanuit het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van de soort bekend (bron: NDFF, aanwijzingsbesluiten Natura 2000-gebieden en De meervleermuis in Nederland). Verblijfplaatsen van de meervleermuis (en andere gebouwbewonende soorten) zijn echter niet op voorhand uit te sluiten. Mogelijk bevindt er zich een verblijfplaats van de soort in de te slopen bebouwing en/of loopt er een vliegroute van de soort via het plangebied richting nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Gericht vleermuisonderzoek is dan ook noodzakelijk om de aan- of afwezigheid van de meervleermuis te bepalen. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van deze soort zijn dan ook niet op voorhand uit te sluiten.

Optische verstoring

Optische verstoring betreft verstoring door de aanwezigheid en/of beweging van mensen dan wel voorwerpen die niet thuishoren in het natuurlijke systeem. Optische verstoring treedt vaak samen op met geluidsverstoring. Alle aangewezen habitattypen en de doelsoorten bittervoorn, kleine modderkruiper, meervleermuis, roerdomp en visdief zijn gevoelig voor optische verstoring.

Habitattypen

De voor optische verstoring gevoelige habitattypen van de relevante Natura 2000-gebieden liggen op ruime afstand van het plangebied. Door de fysieke afstand tot het plangebied is optische verstoring op voorhand uit te sluiten op deze habitats. Aangezien er

in het plangebied sprake is van herbouw van woningen, met een toename van maximaal 128 woningen, is geen sprake van een wezenlijke toename van betreding van nabijgelegen Natura 2000-gebieden. De geplande activiteiten leiden niet tot een patroon van recreatie dat afwijkt van de huidige mate/wijze van verstoring door menselijke activiteit. De geplande activiteiten trekt geen doelgroepen of aantallen bezoekers die leiden tot een toename van optische verstoring van de habitats van nabijgelegen Natura 2000-gebieden.

Meervleermuis

Zie 'verstoring door geluid, licht en trillingen' voor de effectbeoordeling voor deze soort.

Roerdomp en visdief

De leefgebieden van deze soorten liggen op ruime afstand van het plangebied. Verstoring van deze soorten is niet aan de orde. Bovendien wordt door de geplande activiteiten geen wezenlijke toename van menselijke activiteit verwacht, die zou kunnen leiden tot aantasting van de instandhoudingsdoelen voor deze soorten.

Bittervoorn en kleine modderkruiper

Zie 'verstoring door geluid, licht en trillingen' voor de effectbeoordeling voor deze soorten.

Verstoring door mechanische effecten

Onder mechanische effecten vallen verstoring door betreding, golfslag, luchtwervelingen etc. die optreden ten gevolge van menselijke activiteiten. De oorzaken en gevolgen zijn bij deze storende factor zeer divers. Verstoring door mechanische effecten kan samenvallen met verstoring door geluid, licht en trilling. Bij habitattypen treedt de verstoring/verandering vaak op ten gevolge van recreatie of bijvoorbeeld militaire activiteiten. Het effect is zeer afhankelijk van de kwetsbaarheid (gevoeligheid) van het habitatype. Waterrecreatie en scheepvaart leiden tot golfslag, hetgeen effect kan hebben op de oeverbegroeiing en waterfauna. Luchtwervelingen van bijvoorbeeld windmolens kunnen leiden tot vogelsterfte. Met betrekking tot de geplande werkzaamheden kunnen mechanische effecten voortkomen uit een toename van betreding van Natura 2000-gebieden. Dit effect is vergelijkbaar met de verstoringfactor 'optische verstoring'.

Alle habitattypen en de doelsoorten bittervoorn, kleine modderkruiper, meervleermuis, rivierdonderpad, bruine kiekendief, kempfaan, krakeend, roerdomp en smient zijn gevoelig voor verstoring door mechanische effecten.

Habitattypen

Zie 'optische verstoring' voor de effectbeoordeling voor deze habitats.

Bittervoorn, kleine modderkruiper en rivierdonderpad

De leefgebieden van deze soorten liggen op ruime afstand van het plangebied. Verstoring van deze soorten is niet aan de orde. Bovendien wordt door de geplande activiteiten geen wezenlijke toename van menselijke activiteit verwacht, die zou kunnen leiden tot aantasting van de instandhoudingsdoelen voor deze soorten. Negatieve effecten door

verstoring door mechanische effecten op de instandhoudingsdoelen van deze aquatische soorten (betreding van leefgebied) zijn niet aan de orde.

Meervleermuis

Negatieve effecten door verstoring door mechanische effecten zijn niet aan de orde voor deze soort. Het voorkomen van de meervleermuis in het plangebied is echter niet op voorhand uit te sluiten, waarvoor mogelijk sprake is van verstoring door licht, geluid, trillingen en fysieke aantasting van een eventueel aanwezige verblijfplaats door de geplande sloopwerkzaamheden.

Bruine kiekendief, kempfaan, krakeend, roerdomp en smient

Er bevinden zich geen belangrijke leefgebieden van deze soorten in de omgeving van het plangebied. Verstoring door mechanische effecten is niet aan de orde door de beperkte omvang van de geplande ruimtelijke ontwikkeling en de fysieke afstand tot Natura 2000-gebieden. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van deze soorten zijn op voorhand uit te sluiten.

3.2.1 Conclusie Natura 2000

Samengevat zijn significante negatieve effecten hebben op de instandhoudingsdoelen van de relevante Natura 2000-gebieden 'Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder', 'Polder Westzaan' en 'Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske' op voorhand uit te sluiten, met uitzondering van negatieve effecten door stikstofdepositie en negatieve effecten op de meervleermuis. Door de afstand ten opzichte van de beschermde habitats en de leefgebieden van de doelsoorten en de beperkte omvang van de geplande ruimtelijke ontwikkeling wordt geen schade verwacht op de kwalificerende habitats en doelsoorten van de Natura 2000-gebieden door overige verstoringbronnen. Er zal geen fysieke aantasting van aangewezen habitats plaatsvinden. Het plangebied is niet van belang als habitat voor de aangewezen kwalificerende soorten (habitatrichtlijn, broedvogels en niet-broedvogels) van de Natura 2000-gebieden. Er zal met name tijdens de sloop- en bouwphase sprake zijn van enige geluidsverstoring door de bouwwerkzaamheden, maar dit effect is van tijdelijke aard en leidt niet tot aantasting van de instandhoudingsdoelen.

Stikstofdepositie

Een AERIUS-berekening is noodzakelijk om te bepalen of er sprake is van stikstofdepositie in de nabijgelegen Natura 2000-gebieden.

Meervleermuis

Gericht onderzoek naar het voorkomen van de meervleermuis in het plangebied is noodzakelijk, om te bepalen of hier sprake is van een verblijfplaats of vliegroute.

4 Beschermde soorten plangebied

4.1 Methode

Het verzamelen van gegevens heeft op twee manieren plaatsgevonden: via een literatuuronderzoek en een gericht veldonderzoek.

4.1.1 Literatuuronderzoek

Ter ondersteuning van het veldonderzoek werd de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Deze database geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren in Nederland. In de NDFF zijn uitsluitend gevalideerde gegevens opgeslagen. De NDFF is de meest complete databank voor de actuele verspreiding van Nederlandse flora en fauna met meer dan 100 miljoen waarnemingen. De databank wordt dagelijks aangevuld met recente waarnemingen. In de NDFF is voor het onderzoeksgebied gezocht naar waarnemingen van beschermde soorten.

4.1.2 Veldonderzoek

Een onderzoeker van Staring Advies onderzocht het plangebied om een inschatting te maken van de beschermde soorten die aanwezig zijn en om beschermde flora en fauna waar te nemen (zie tabel 1).

Onderzoeker	Bezoekronde	Datum	Tijd	Weersomstandigheden
R. Top	1	15-8-2019	15.15 uur	Bewolkt, af en toe regen, 21°C, wind 4-5 Bft

Tabel 1. Veldonderzoek.

4.2 Resultaten

Deze paragraaf bespreekt de resultaten van het literatuuronderzoek en het veldonderzoek.

4.2.1 Literatuuronderzoek

Flora

De NDFF maakt voor de omgeving van het onderzoeksgebied geen melding van het voorkomen van beschermde plantensoorten.

Broedvogels

De NDFF maakt voor het onderzoeksgebied en omgeving melding van diverse beschermde vogelsoorten. Een deel van de waarnemingen betreft overvliegende vogels zonder binding met het gebied. Een deel van de vogelsoorten kunnen hier of in de omgeving wel een territorium bezetten, waardoor ze gebruik kunnen maken van het plangebied. Van de in de NDFF vermelde buizerd, gierwaluw, huismus, slechtvalk en sperwer zijn de vaste rust- en verblijfplaatsen en nestlocaties jaarrond beschermd.

Zoogdieren

De NDFF maakt voor het onderzoeksgebied melding van een aantal beschermde zoogdiersoorten. Het betreft de volgende soorten:

- Nationaal beschermde soorten: egel, haas en woelrat¹.
- Internationaal beschermde soorten (Habitatrichtlijn): gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger.

Amfibieën, reptielen en vissen

De NDFF maakt voor het onderzoeksgebied melding van het voorkomen van een aantal beschermde amfibieën- en reptielensoorten:

- Nationaal beschermde soorten: bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en ringslang¹.

Ongewervelde dieren

De NDFF maakt voor het onderzoeksgebied geen melding van het voorkomen van beschermde ongewervelde dieren.

¹ Deze soorten zijn, met uitzondering van de ringslang, in de provincie Noord-Holland vrijgesteld van de verboden als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdelen a en b, bij ruimtelijke ontwikkelingen.

4.2.2 Veldonderzoek

In deze paragraaf worden per soortgroep de resultaten van het veldonderzoek besproken.

Flora

Het plangebied bestaat uit een flatgebouw met parkeerterrein aan de oostelijke zijde en aan de westzijde een groenstrook. Het flatgebouw herbergt geen muurvegetaties. Tussen de bestrating rond het flatgebouw komen algemene soorten uit stedelijke omgeving en voedselrijke omstandigheden voor, zoals bijvoet, grote brandnetel, straatgras, gewoon varkensgras, smalle weegbree en liggende vetmuur. Ten noorden van de flatgebouwen bevindt zich een aangelegd perk met hoofdzakelijk aangeplante cultuurvegetatie.

Ten westen van de flatgebouwen bevindt zich een groenstrook, waarvan het deel langs de flatgebouwen een parkachtig karakter heeft. Aansluitend aan de flats is er een gazon van kort gras met hier en daar wat planten van voedselrijke en ruderaal omstandigheden, zoals madeliefje, weegbreesoorten, klaversoorten, paardenbloemsoorten en hondsdrif. Langs het gazon groeit opgaande vegetatie met bomen zoals populier, zwarte els en een enkele appelboom. Hier groeien ook soorten als robertskruid, groot hoefblad, akkerdistel, speerdistel en harig wilgenroosje. De groenstrook wordt van noord naar zuid doorsneden door een sloot. Het deel van de groenstrook ten westen van de sloot heeft meer het karakter van een veenweidegebied. Dit deel is vrijwel geheel omringd door sloten en heeft slechts op één punt ten zuidwesten van de flats een verbinding met het parkachtige deel van het landschap. Het is minder goed begaanbaar doordat het vrij ruig begroeid is met grassen en riet en de ondergrond is plaatselijk drassig. Het zuidelijke deel is relatief open met enkele bomen zoals knotwilgen. In het middendeel is een meer gesloten zone met onder andere zwarte els en een dichte ondergroei van braam. Het meest noordelijke deel is vrij open en omzoomd met riet.

Achter het tankstation is nog een ruigte met op het zuidelijke deel vooral riet en richting het elektriciteitshuisje een veldje met grote brandnetel, haagwinde en groot hoefblad.

De NDFF (zie paragraaf 4.2.1) maakt geen melding van het voorkomen van beschermde plantensoorten voor de omgeving van het plangebied.

Beschermde plantensoorten worden in het plangebied niet verwacht door het ontbreken van geschikte groeiplaatsen. De samenstelling van de aangetroffen flora en vegetatie en de daarvan afgeleide inschatting van de voedselrijkdom, bodemgesteldheid en het ontbreken van geschikte groeiplaatsen bevestigen dit.

Broedvogels

Een volledige broedvogelkartering heeft niet plaatsgevonden, omdat dit geen onderdeel uitmaakt van de quickscan natuurtoets. Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied en de directe omgeving de volgende vogelsoorten aangetroffen: blauwe reiger, boomklever, ekster, kauw, parkeend, Turkse tortel, waterhoen en enkele meeuwensoorten (zie foto 1). Op en rond de flats is een aanzienlijk aantal kauwen waargenomen, wat doet vermoeden dat deze soort ook op de flatgebouwen broedt. Aan de achterzijde van het tankstation is

een oud nest van vermoedelijk een houtduif op een regenpijp aangetroffen. De gebouwen zijn mogelijk ook geschikt als nestlocatie voor andere algemene soorten. De bomen, (braam)struwelen en rietkragen kunnen geschikte nestlocaties bieden voor diverse vogelsoorten.

Foto 1: Kauw, blauwe reiger en diverse meeuwensoorten in het plangebied (foto: R. Top).

Jaarrond beschermde nesten

De NDFF vermeldt voor de omgeving van het plangebied het voorkomen van de buizerd, gierzwaluw, huismus, slechtvalk en sperwer waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn (zie paragraaf 4.2.1). Tijdens het veldbezoek zijn deze soorten niet waargenomen in het plangebied.

Buizerd

Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van de buizerd bekend (bron: NDFF). Tijdens het veldbezoek is deze soort niet aangetroffen in het plangebied en de directe omgeving en zijn ook geen (recent) gebruikte nesten of andere gebruikssporen (veren, uitwerpselen, braakballen, etc.) aangetroffen van de buizerd. De aanwezige bomen bieden waarschijnlijk te weinig rust en dekking om als nestlocatie voor de soort te fungeren. Er zijn ook geen waarnemingen van broedgevallen van de buizerd bekend vanuit het plangebied of de directe omgeving. De meeste waarnemingen van buizerds komen uit de open gebieden buiten de woonkernen en daar zijn ook de nesten en territoria te verwachten. Incidenteel kan een overvliegende buizerd in het plangebied worden waargenomen, maar er is geen sprake van een essentieel leefgebied.

Gierzwaluw

De gierzwaluw is een uitgesproken zomervogel en is vrijwel uitsluitend van april tot en met oktober in Nederland aanwezig, met de hoogste presentie in mei tot en met juli. De winter wordt in tropisch Afrika doorgebracht. Tijdens het veldbezoek zijn geen gierzwaluwen aangetroffen, maar ten tijde van het veldbezoek (15 augustus) kan een aanzienlijk deel van de gierzwaluwen al uit Nederland vertrokken zijn. Het kan niet worden uitgesloten dat er zich op of tegen de te slopen flatgebouwen voor deze soort nestlocaties bevinden.

Huismus

Uit de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van de huismus bekend. Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen huismussen waargenomen.

Huismussen maken hun nest onder andere onder dakpannen, in speciale nestkasten en in gaten en kieren in muren en achter regenpijpen. In de te slopen bebouwing in het plangebied bevinden zich echter geen geschikte nestlocaties voor huismussen. Het niet-bebouwde deel van het plangebied kan incidenteel als foerageergebied gebruikt worden door huismussen die in de naastgelegen woonwijk broeden, maar van een essentieel onderdeel van het leefgebied is geen sprake.

Slechtvalk

Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van de slechtvalk bekend (bron: NDFF). Tijdens het veldbezoek is deze soort niet aangetroffen in het plangebied en de directe omgeving. Slechtvalken maken zelf geen nesten. Nestkasten in hoge gebouwen, oude nesten van roofvogels en kraaien in open agrarisch gebied en hoogspanningsmasten worden door de slechtvalk als nestlocatie gebruikt. In Nederland broedt het merendeel in steden in speciale nestkasten die vaak bij kerktorens, kantoorgebouwen of zendmasten worden geplaatst (Bron: SOVON, 2018). In het plangebied ontbreken dergelijke locaties. De waargenomen slechtvalken in en rond het plangebied betreffen hoogstwaarschijnlijk exemplaren die binding hebben met de zendmast welke circa 300 meter ten westen van het plangebied staat. Waarnemingen van slechtvalken in Wormer concentreren zich voornamelijk rond deze toren en mogelijk heeft de slechtvalk hier in de afgelopen 10 jaar ook gebroed (bron: NDFF). De slechtvalk jaagt voornamelijk in open gebied met hoge concentraties van prooivogels, soms op grote afstand van de verblijfplaatsen. In het plangebied kunnen overvliegende en eventueel rustende exemplaren van deze soort worden waargenomen, maar er is geen sprake van een essentieel leefgebied.

Sperwer

Uit de omgeving van het plangebied zijn verspreide waarnemingen van de sperwer bekend. Voor zover bekend betreft dit vooral foeragerende dieren, er zijn geen broedgevallen bekend in de ruime omgeving (bron: NDFF). Tijdens het veldbezoek zijn geen exemplaren, nestlocaties of sporen, zoals plukplaatsen, uitwerpselen, veren, braakballen of prooiresten van sperwer aangetroffen. In het plangebied ontbreken geschikte nestlocaties in de vorm van forse bomen in bosschages met voldoende rust en dekking. Incidenteel kan een foeragerend of overvliegend exemplaar van de sperwer in het plangebied worden waargenomen. Er is geen sprake van een essentieel leefgebied.

Grondgebonden zoogdieren

Uit de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen van strikt beschermde grondgebonden zoogdieren bekend. Tijdens het veldbezoek zijn sporen van de mol aangetroffen (graafsporen en uitwerpselen). Verder is het aannemelijk dat algemene soorten als egel, haas, algemene (spits)muizen en mogelijk vos het plangebied als foerageergebied/leefgebied gebruiken.

Bunzing, hermelijn en wezel

In de provincie Noord-Holland zijn de kleine marterachtigen bunzing, hermelijn en wezel niet meer vrijgesteld in het kader van de Wet natuurbescherming. Dit betekent dat bij bepaalde activiteiten onderzocht dient te worden of deze activiteiten schadelijk kunnen zijn voor de rustplaatsen van deze kleine marterachtigen of dat dieren worden gedood.

De NDFF maakt geen melding van het voorkomen van bunzing, hermelijn en wezel voor de directe omgeving van het plangebied. Het westelijke deel van het plangebied is mogelijk wel geschikt als leefgebied voor met name de bunzing en hermelijn door de aanwezigheid van struweel, kruidenrijk grasland, ruigte, rietzomen en sloten. Voor de wezel is dit gebied door het vrij natte karakter minder geschikt. Van de bunzing zijn in de ruime omgeving van het plangebied geen waarnemingen bekend. Van de hermelijn zijn enkele waarnemingen bekend uit de omgeving van het plangebied, namelijk op circa 600 meter ten zuiden van het plangebied langs de Veerdijk en op circa 600 meter ten noordwesten van het plangebied langs de Vlasblomweg. In beide gevallen betreft het waarnemingen op een groenstrook in bebouwd gebied. Het leefgebied van de hermelijn ligt, getuige de diverse waarnemingen in de NDFF, echter met name in de nabijgelegen veenweidegebieden zoals de Polder Westzaan en het Wormer & Jisperveld, welke tevens zijn aangewezen als Natura 2000-gebieden. Hier is meer voedsel, rust en dekking aanwezig. Incidenteel kan het plangebied doorkruist worden door een rondzwervende marterachtige, maar een verblijfplaats wordt hier niet verwacht.

Overige strikt beschermde grondgebonden zoogdiersoorten worden niet verwacht door het ontbreken van geschikt leefgebied. Het bronnenonderzoek bevestigt de afwezigheid van overige strikt beschermde grondgebonden zoogdieren.

Vleermuizen

De NDFF maakt melding van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger voor de omgeving van het plangebied. De flatgebouwen, het elektriciteitshuisje en het tankstation zijn door de aanwezigheid van open stootvoegen potentieel geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende soorten als de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis (zie foto's 2 t/m 5). Deze openingen bieden mogelijk toegang tot geschikte verblijfruimten voor vleermuizen. In het plangebied zijn tevens diverse grotere bomen aanwezig, welke mogelijk geschikte holen en spleten bieden als verblijfplaats voor vleermuizen die (deels) in bomen verblijven, zoals de ruige dwergvleermuis. De groenstrook ten westen van het plangebied is door het halfopen parkachtige karakter met beschutting in de vorm van bomen tevens geschikt als foerageergebied voor diverse soorten vleermuizen, zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

Foto's 2 t/m 5: Open stootvoegen welke toegang kunnen geven tot vleermuisverblijfplaatsen in de flatgebouwen, het elektriciteitshuisje en het tankstation (foto's: R. Top).

Amfibieën

Tijdens het veldbezoek zijn in en bij de sloten in het plangebied diverse niet nader gedetermineerde groene kikkers aangetroffen (zie foto 6). Het betreft vermoedelijk bastaardkikkers. Het open water in het plangebied biedt een geschikt voortplantingshabitat voor algemene amfibieënsoorten als bruine kikker, gewone pad, groene kikkersoorten en kleine watersalamander. De bosschages in de groenstrook vormen tevens een geschikt landhabitat voor soorten als de bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. De NDFF bevestigt het voorkomen van de laatstgenoemde soorten in de omgeving van het plangebied. Strikt beschermde soorten worden hier niet verwacht door het ontbreken van geschikt leefgebied.

Foto 6: Groene kikkers langs een sloot in het plangebied (foto's: R. Top).

Reptielen

Tijdens het veldbezoek zijn geen reptielen aangetroffen. De NDFF meldt de strikt beschermde ringslang voor de omgeving van het plangebied.

Ringslang

De ringslang heeft een voorkeur voor waterrijke gebieden. De soort komt vooral voor in oeverzones van sloten, meren, poelen, rivieren en kanalen in rietkragen of andere begroeiing, maar kan ook aangetroffen worden verder van water vandaan in bosranden of heidevelden. Ze kunnen zich over grote afstanden verplaatsen en kunnen zo goed nieuwe leefgebieden koloniseren (bron: Soortenbank.nl). Er bevindt zich een populatie ringslangen in het Wormer- en Jisperveld en er zijn waarnemingen van ringslangen uit Veenweidepark de Trinkel, waarvan een uitloper grenst aan het plangebied. De dichtstbijzijnde waarneming is op circa 150 meter van het plangebied. Het plangebied zelf is potentieel geschikt als leefgebied voor de ringslang door de aanwezigheid van sloten, rietkragen, ruigtes, dichte struwelen en aanzienlijke aantallen groene kikkers, welke als voedsel voor de ringslang dienen. Gezien de aanwezigheid van geschikt leefgebied en de aansluiting naar het bekende verspreidingsgebied van de ringslang, kan het voorkomen van de ringslang in het plangebied niet worden uitgesloten. Bovendien zou het plangebied, door de aansluiting op

andere lijnvormige wateren in het zuiden, onderdeel kunnen uitmaken van een verbindingszone tussen het noordelijk gelegen Wormer- en Jisperveld en de zuidelijke Natura 2000-veenweidegebieden Kalverpolder en Polder Westzaan (waar de ringslang zich nog niet heeft gevestigd).

Foto's 7 en 8: Potentieel geschikt leefgebied voor de ringslang (foto's: R. Top).

Vissen

Er is binnen het plangebied open water aanwezig in de vorm van sloten en aan de noordzijde een plasje. Beschermde vissoorten worden hier niet verwacht. Er zijn vanuit de literatuur geen waarnemingen van beschermde vissoorten bekend uit het plangebied en de directe omgeving.

Ongewervelde dieren

Uit de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen van beschermde ongewervelde dieren bekend geworden (zie paragraaf 4.2.1). Tijdens het veldbezoek zijn enkele algemene libellen- en vlindersoorten aangetroffen, zoals atalanta, bont zandoogje, gewone oeverlibel en klein geaderd witje. Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde ongewervelde dieren aangetroffen. Deze worden ook niet verwacht door het ontbreken van geschikte leefgebieden.

5 Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming volgt in hoofdlijnen de bepalingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn op. De belangrijkste beschermde natuurwaarden in de Wet Natuurbescherming zijn:

- Beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden).
- Aangepaste soortenlijst beschermde planten en dieren.
- Expliciete vermelding intrinsieke waarde van natuur (art. 1.10).
- Algemene zorgplicht voor natuurgebieden en in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving (art. 1.11).
- Actieve soortenbescherming (art. 1.12): verplichting voor provincies.

Alle natuurlijk in het wild levende vogels, meeste inheemse zoogdieren, alle inheemse amfibieën en reptielen, en een aantal vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten zijn beschermd.

In dit hoofdstuk wordt vastgesteld of beschermde soorten flora en fauna aanwezig zijn of verwacht worden op de locatie. Vervolgens wordt bepaald of ze mogelijk nadelige effecten kunnen ondervinden van de geplande werkzaamheden. Deze effecten worden getoetst aan de verbondsbepalingen uit de Wet natuurbescherming (zie bijlage 3 en 4). Wanneer de Wet natuurbescherming (mogelijk) wordt overtreden wordt geadviseerd over het uitvoeren van aanvullend onderzoek en/of het aanvragen van een ontheffing.

Flora

Beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht door het ontbreken van geschikte groeiplaatsen. Uit de NDFF zijn geen waarnemingen van beschermde plantensoorten bekend geworden uit het plangebied. Beschermde plantensoorten worden ook niet verwacht door het ontbreken van geschikte groeiplaatsen. Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van beschermde plantensoorten en/of het aanvragen van een ontheffing is dan ook niet noodzakelijk.

Broedvogels

Alle aangetroffen en te verwachten vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Wet natuurbescherming (Vogelrichtlijn). Ontheffing voor deze diergroep is niet mogelijk. Dit betekent dat het opzettelijk verstoren, verontrusten, doden en anderszins nadelig beïnvloeden van deze soortgroep niet is toegestaan. Daarom moet er buiten het broedseizoen gestart worden met de werkzaamheden. Als de werkzaamheden in volle gang zijn bij aanvang van het broedseizoen, is het verstoringeffect op (broed)vogels minimaal. Het broedseizoen ligt, afhankelijk van de weeromstandigheden en aanwezige soorten, ruwweg tussen 15 maart en 15 juli. Broedgevallen buiten deze periode zijn ook beschermd.

Vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn

In het plangebied en de directe omgeving zijn waarnemingen bekend van de buizerd, gierzwaluw, huismus, slechtvalk en sperwer, waarvan de nestlocaties jaarrond beschermd zijn.

Gierzwaluw

De te slopen flatgebouwen bieden mogelijk geschikte nestlocaties voor deze gebouwbewonende soort met jaarrond beschermde nesten. Om uit te sluiten, dan wel aan te tonen dat de gierzwaluw een jaarrond beschermde verblijfplaats heeft in het plangebied, dienen 3 veldbezoeken uitgevoerd worden in de periode van 1 juni tot en met 15 juli tussen 2 uur voor zonsondergang tot zonsondergang (bron: Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, Netwerk Groene Bureaus).

Buizerd, huismus, slechtvalk en sperwer

Voor de in de NDFF vermelde jaarrond beschermde buizerd, huismus, slechtvalk en sperwer en overige roofvogels is het uitgesloten dat het plangebied en de directe omgeving ervan van essentieel belang is. Deze vogelsoorten broeden vermoedelijk elders in de omgeving, waar geschikte nestlocaties te vinden zijn. Aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van nesten van deze soorten is niet noodzakelijk.

Overige soorten met jaarrond beschermde soorten worden niet verwacht binnen de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn sporen van de mol waargenomen in het plangebied. Het plangebied wordt verder mogelijk gebruikt als leef- of foerageergebied door egel, haas, vos en algemene muizen en spitsmuizen. Voor deze soorten grondgebonden zoogdieren geldt in de provincie Noord-Holland automatisch de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ingrepen. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor deze overige soorten.

Bunzing, hermelijn en wezel

Sporadisch kunnen deze strikt beschermde soorten het plangebied doorkruisen of als foerageergebied gebruiken. Er is echter geen sprake van een vaste rust- en verblijfplaats of een essentieel leefgebied. Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van deze zoogdiersoorten en/of het aanvragen van een ontheffing is dan ook niet noodzakelijk.

Vleermuizen

Om te bepalen of aanvullend onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk is, worden de resultaten van de quickscan getoetst aan de checklist van Het Protocol voor vleermuisinventarisaties van de Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdiervereniging VZZ. Hieronder zijn de relevante passages uit de checklist weergegeven:

1. Zijn er gebouwen die gesloopt of gerenoveerd worden?

Ja → Nader onderzoek naar kraam-, zomer- en paar verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen is noodzakelijk.

2. Zijn er bomen met potentieel geschikte holten die gekapt of gesnoeid worden?

Ja → Nader onderzoek naar zomer- en paarverblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen is noodzakelijk.

3. Maken de struiken, gewassen, boom (bomen) deel uit van een mogelijke route/verbinding of een essentieel foerageergebied?

Ja → Nader onderzoek naar foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen is noodzakelijk.

De flatgebouwen en een deel van de bomen in het plangebied zijn geschikt als zomer-, kraam-, paar en (massa)winterverblijfplaats voor verschillende soorten als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, meervleermuis en laatvlieger. Aanvullend onderzoek naar deze soorten is noodzakelijk. Hiervoor dienen 3 avond- of ochtendronden in de periode 15 mei – 15 juli en 3 avondronden in de periode 1 augustus – 1 oktober uitgevoerd te worden.

Reptielen

Ringslang

Uit de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van de ringslang en het plangebied zelf is mogelijk geschikt als leefgebied en als verbindingszone voor de ringslang. De ringslang is een strikt beschermde soort waarvoor de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ingrepen niet van toepassing is. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is noodzakelijk voor de ringslang.

Overige soortgroepen

Gezien het ontbreken van geschikt leefgebied zijn beschermde amfibieën, vissen en/of ongewervelde dieren, met uitzondering van enkele algemene soorten als groene kikker, bruine kikker en gewone pad, niet te verwachten in het plangebied. Voor deze soorten geldt in de provincie Noord-Holland automatisch de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ingrepen. Strikt beschermde soorten worden niet verwacht door het ontbreken van geschikt leefgebied. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor deze soort(groep)en.

6 Conclusie

Aan de hand van de resultaten van de quickscan natuurtoets en de voortoetsing NNN en Natura 2000 voor het plangebied 'Gele Lisstraat in Wormer' kan de volgende conclusie worden getrokken:

Beschermde natuurgebieden

NNN

De kernkwaliteiten van de NNN worden niet aangetast door de geplande ruimtelijke ontwikkeling. Verder toetsing of een vergunningsaanvraag zijn niet noodzakelijk.

Natura 2000

De instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden 'Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder', 'Polder Westzaan' en 'Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske' worden mogelijk aangetast door stikstofdepositie en door negatieve effecten op de meervleermuis. Het uitvoeren van een AERIUS-berekening en aanvullend vleermuisonderzoek is noodzakelijk.

Beschermde soorten

Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van gierzwaluw, gebouwbewonende vleermuizen, boombewonende vleermuizen, foerageergebieden/vliegroutes van vleermuizen en ringslang is noodzakelijk in het kader van de Wet natuurbescherming.

Aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk voor overige beschermde plant- en/of diersoorten.

Bij het uitvoeren van werkzaamheden moet rekening worden gehouden met broedvogels. Dergelijke werkzaamheden moeten buiten het broedseizoen (15 maart – 15 juli) worden uitgevoerd of er moet vooraf voorkomen worden dat broedvogels zich vestigen in het plangebied.

Literatuurlijst

- Haarsma, A-J. (2011). De meervleermuis in Nederland. Rapport nr. 2011.40. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- Herder, J.E., J. Kranenbarg, D.M. Hoogeboom, J. Hamers & K. Dekker (red.), 2012. Atlas van de Noord-Hollandse vissen. Landschap Noord-Holland, Heiloo & Stichting RAVON, Nijmegen.
- RAVON (2019), geraadpleegd via www.ravon.nl/
- Zoogdiervereniging (2019), geraadpleegd via www.zoogdiervereniging.nl/
- Vlinderstichting (2019), geraadpleegd via www.vlindernet.nl
- Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen' (2017) Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie juli 2017. www.netwerkgroenebureaus.nl.
- Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder, De Staatssecretaris van Economische Zaken.
- Aanwijzingsbesluit Ijperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske, De Staatssecretaris van Economische Zaken.
- Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Polder Westzaan, De Staatssecretaris van Economische Zaken.
- www.soortenbank.nl
- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)
- www.verspreidingsatlas.nl

Bijlagen

- 1 Impressie plangebied**
- 2 Instandhoudingsdoelen Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder**
- 3 Instandhoudingsdoelen Polder Westzaan**
- 4 Instandhoudingsdoelen Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske**
- 5 Wettelijk kader Wet natuurbescherming**
- 6 Beschermde plant- en diersoorten**

Bijlage 1 Impressie plangebied

Bijlage 2 Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied 'Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder'

Habitatrichtlijn: Habitattypen

H4010 Vochtige heiden

Doel Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit vochtige heiden, laagveengebied (subtype B).
Toelichting In de laagveenverlandingsserie is het habitatype vochtige heiden, laagveengebied (subtype B), ook wel moerasheide, het laatste bekende stadium van de successie. Door natuurlijke successie en door omzetting van grasland is uitbreiding van de oppervlakte op kleine schaal mogelijk.

H6430 Ruigten en zomen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit ruigten en zomen, harig wilgenroosje (subtype B).
Toelichting De brakke variant van ruigten en zomen, harig wilgenroosje (subtype B) is in dit gebied van groot belang, maar ook bedreigd door verzoeting van het oppervlaktewater. Het betreft hier de vorm met heemst en echt lepelblad.

H7140 Overgangs- en trilvenen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit overgangs- en trilvenen, veenmosrietlanden (subtype B).
Toelichting In het gebied komt de brakke variant van overgangs- en trilvenen, veenmosrietlanden (subtype B) voor die ontstaat door verlanding met ruwe bies. De vegetatie is matig tot goed ontwikkeld.

H91D0 *Hoogveenbossen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Habitatrichtlijn: Soorten

H1134 Bittervoorn

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting De bittervoorn komt verspreid over het gebied voor. Het gebied ligt binnen het hoofdverspreidingsgebied van de soort.

H1149 Kleine modderkruiper

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting De kleine modderkruiper verkeert landelijk in een gunstige staat van instandhouding. De soort komt in Nederland algemeen en wijdverspreid voor.

H1163 Rivierdonderpad

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting De rivierdonderpad komt voor langs oevers van brede sloten en plassen.

H1318 Meervleermuis

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting Het gebied fungeert als foerageergebied voor meervleermuizen die overdag in de gebouwen in de wijde omgeving verblijven (actieradius 10 km). In Oostzaan en Westzaan bevinden zich twee omvangrijke kraamverblijven (enkele honderden meervleermuizen per locatie). Belangrijke vliegroutes naar het gebied zijn onder andere het Noordhollandsch Kanaal, de Nauernasche Vaart, de Ringvaart van de Wijde Wormer en de Knollendammervaart.

H1340 *Noordse woelmuis

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting Het gebied is van bijzonder belang voor de noordse woelmuis die landelijk gezien in een zeer ongunstige staat van instandhouding verkeert. De soort komt hier over een groot deel van het (potentieel) geschikte leefgebied voor. Het gebied betreft in de vorm van rietlanden en eilandsituaties een uitstekend leefgebied.

Vogelrichtlijn: Broedvogels

A021 Roerdomp

- Doel** Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 13 paren (territoria).
- Toelichting** De roerdomp is van oudsher broedvogel van rietmoerassen in de Zaanstreek. De Zaanse populatie kende een dieptepunt in de jaren tachtig; ook in het Wormer- en Jisperveld ontbrak de soort in die periode. Vanaf begin jaren negentig is het echter weer een geregelde broedvogel in langzaam toenemend aantal. Het voorlopig maximum is 15 territoria (2004). Daarmee is de Zaanstreek weer een zeer belangrijk broedgebied geworden voor deze broedvogelsoort, die landelijk in een zeer ongunstige staat van instandhouding verkeert. In de periode 2000-2003 was het gemiddelde 11 territoria. In de periode 2003-2007 was het gemiddelde 13,4 territoria¹⁶. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding van de populatie is in dit gebied een populatie op het recente (2003-2007) relatief hoge niveau gewenst. Behoud van het leefgebied is daarvoor voldoende. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Zaanstreek ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A151 Kemphaan

- Doel** Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 20 hennen.
- Toelichting** De kemphaan is van oudsher een zeer karakteristieke broedvogel van de Nederlandse laagveengraslanden en gaat al vanaf de jaren vijftig sterk achteruit. Deze achteruitgang lijkt nog niet te zijn gestopt. In dit deelgebied waren begin jaren zeventig nog een kleine 100 hennen, in 1980 28 hennen en in 1994 en 1995 31 hennen. In de periode 1999-2003 bedroeg het gemiddeld aantal hennen 11. Aangezien de landelijke populatie in 2002 tot 105 was gedaald broedde in dat jaar bijna 10% van de Nederlandse populatie in het Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder. Na 2005 zijn er geen hennen meer waargenomen. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding en de negatieve lokale trend is als doel uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied geformuleerd. Het gebied kan voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie van 20 hennen gaan leveren.

A295 Rietzanger

- Doel** Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 480 paren.
- Toelichting** De Zaanstreek is één van de kerngebieden voor de rietzanger in Nederland. Het Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder is daarvan een zeer belangrijk onderdeel. Een inventarisatie in 1980 leverde 230 paren op; een niveau dat ook halverwege de jaren negentig werd bereikt (maximaal 260 in 1995). In de jaren daarna trad een duidelijke toename op. In 2000 en 2001 werden respectievelijk 487 en 478 paren vastgesteld. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding met betrekking tot het leefgebied en de populatieomvang, is behoud voldoende. Het gebied levert voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

Vogelrichtlijn: Niet-broedvogels

A050 Smient

- Doel** Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 5.800 vogels (seizoensgemiddelde).
- Toelichting** Aantallen smienten zijn van internationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als slaapplek en als foerageergebied. Aantallen zijn toegenomen, weliswaar met een sterk fluctuerend patroon.

A056 Slobeend

- Doel** Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 90 vogels (seizoensgemiddelde).
- Toelichting** Het gebied heeft voor de slobeend met name een functie als foerageergebied. Het aantalsverloop fluctueert sterk, de laatste jaren is er sprake van een afname.

A156 Grutto

- Doel** Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting Het gebied heeft voor de grutto met name een functie als slaapplaats. Trendgegevens zijn niet beschikbaar. Behoud is voldoende omdat de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding vooral betrekking heeft op gebieden buiten het Natura 2000-netwerk.

Bijlage 3 Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied 'Polder Westzaan'

Habitatrichtlijn: Habitattypen

H4010 Vochtige heiden

- Doel Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit vochtige heiden, laagveengebied (subtype B).
- Toelichting In dit gebied wordt vooral ingezet op behoud van het brakke karakter. Er is een vrij grote oppervlakte aanwezig die via natuurlijke successie en gericht beheer tot vochtige heiden, laagveengebied (subtype B) kan ontwikkelen.

H6430 Ruigten en zomen

- Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit ruigten en zomen, harig wilgenroosje (subtype B).
- Toelichting Voor de brakke variant van ruigten en zomen, harig wilgenroosje (subtype B) is het gebied landelijk van groot belang. Zoals in een aantal andere brakke veengebieden in Noord-Holland, betreft het hier de vorm met heemst en echt lepelblad. Dit betreft het enige gebied in de Noord-Hollandse veenweidegebieden waar verbetering van de kwaliteit mogelijk is. Bij het beheer van rietlanden moet gelet worden op de mogelijkheid van nieuwvorming ter vervanging van verouderende ruigten.

H7140 Overgangs- en trilvenen

- Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit overgangs- en trilvenen, veenmosrietlanden (subtype B).
- Toelichting Het habitatype overgangs- en trilvenen, veenmosrietlanden (subtype B) draagt hier kenmerken die vooral in een enigszins brak gebied voorkomen en is daarvoor een belangrijke locatie. Een deel van de oppervlakte zal door successie ontwikkelen tot moerasheide, dat gerekend wordt tot het habitatype vochtige heiden, laagveengebied (H4010B). Nieuwvorming uit jongere stadia is daarom belangrijk.

H91D0 *Hoogveenbossen

- Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit
- Toelichting Het habitatype hoogveenbossen komt in dit gebied voor en heeft hier voornamelijk de vorm van braam-berkenbroekbos en in mindere mate het veenmosrijk berkenbroekbos. De oppervlakte is beperkt en het habitatype is van matige kwaliteit.

Habitatrichtlijn: soorten

H1134 Bittervoorn

- Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie. Enige achteruitgang in omvang leefgebied ten gunste van habitatype ruigten en zomen (H6430) is toegestaan.
- Toelichting De Noord-Hollandse laagveengebieden vormen een kerngebied in de verspreiding van de bittervoorn in ons land. Bij (beoogde) verbrakking van het gebied gaat de populatie en het leefgebied mogelijk achteruit, maar in dat geval wordt voorrang gegeven aan het – meer bedreigde en vanuit Europees opzicht – belangrijkere brakke habitatype ruigten en zomen (H6430)

H1149 Kleine modderkruiper

- Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie. Enige achteruitgang in omvang leefgebied ten gunste van habitatype ruigten en zomen (H6430) is toegestaan.
- Toelichting Uit de Noord-Hollandse laagveengebieden zijn relatief weinig vondsten van kleine modderkruipers bekend. Het is niet duidelijk hoe belangrijk Polder Westzaan voor de soort is. Bij (beoogde) verbrakking van het gebied gaat de populatie en het leefgebied mogelijk achteruit, maar in dat geval wordt voorrang gegeven aan de – meer bedreigde en vanuit

Europees opzicht – belangrijkere brakke habitattypen ruigten en zomen (H6430).

H1318 Meervleermuis

Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting	Het gebied fungeert als foerageergebied voor meervleermuizen die overdag in de gebouwen in de wijde omgeving verblijven (actieradius 10 km). In Oostzaan en Westzaan bevinden zich twee omvangrijke kraamverblijven (enkele honderden meervleermuizen per locatie). In Halfweg bevindt zich een mannenverblijf, welke tot nu toe het enige bekende paarverblijf in deze regio vormt. Belangrijke vliegroutes naar het gebied zijn onder andere het Noordzeekanaal, de Nauernasche Vaart en de Gouw.

H1340 *Noordse woelmuis

Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting	Polder Westzaan herbergt – met de andere Noord-Hollandse brakwatervenen – een belangrijke metapopulatie van de noordse woelmuis, die landelijk in een zeer ongunstige staat van instandhouding verkeert.

Bijlage 4 Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied 'Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske'

Habitatrichtlijn: Habitattypen

H3140 Kranswierwateren

Doel	Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit.
Toelichting	Het habitatype kranswierwateren heeft geleden onder veranderingen in de waterkwaliteit die door de verbondenheid van de verschillende wateren in veel deelgebieden effect hebben gehad. In het gebied is een zeldzame brakke variant aanwezig, waarin gebogen kransblad en ook snavelruppia, of groot nimfkruid voorkomen. Daardoor levert het gebied een zeer grote bijdrage aan het landelijke doel voor het habitatype.

H4010 Vochtige heiden

Doel	Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit vochtige heiden, laagveengebied (subtype B).
Toelichting	In de laagveenverlandingsserie is het habitatype vochtige heiden, laagveengebied (subtype B), ook wel moerasheide, het laatste bekende stadium van de successie. In de vegetatie zijn soorten aanwezig die aangeven dat een verdere ontwikkeling naar hoogveen te verwachten is. Het type kan ontstaan uit overgangs- en trilvenen of uit rietlanden. Natuurlijke veroudering en de opbouw van een waterlichaam van regenwater zijn drijvende krachten.

H6430 Ruigten en zomen

Doel	Behoud oppervlakte en kwaliteit ruigten en zomen, harig wilgenroosje (subtype B).
Toelichting	Het voorkomen van de brakke variant van het habitatype ruigten en zomen, harig wilgenroosje (subtype B) in dit gebied met heemst en echt lepelblad is van groot belang. Als gevolg van de algemene verzoeting van het oppervlaktewater gedurende de laatste eeuw is deze variant hier bedreigd. Vanwege de structuur is dit habitatype ook zeer belangrijk voor de noordse woelmuis (H1340).

H7140 Overgangs- en trilvenen

Doel	Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit overgangs- en trilvenen, veenmosrietlanden (subtype B).
Toelichting	In het gebied komt de brakke variant van overgangs- en trilvenen, veenmosrietlanden (subtype B) voor, ontstaan door verlanding met ruwe bies. Herstelmaatregelen leiden tot een nieuwe ontwikkeling van helofytenrijke jonge verlandingsstadia. Deze jonge stadia worden vervolgens vervangen door overgangs- en trilvenen. Ze zijn dus nodig voor duurzaam behoud van overgangs- en trilvenen in het gebied. Vanwege de structuur is het habitatype overgangs- en trilvenen, veenmosrietlanden (subtype B) zeer belangrijk voor de noordse woelmuis (H1340).

H91D0 *Hoogveenbossen

Doel	Behoud oppervlakte en kwaliteit
Toelichting	De oppervlakte van het habitatype hoogveenbossen, hier de vorm van veenmosrijk berkenbroekbos is beperkt, maar van goede kwaliteit. Uitbreiding van de oppervlakte is lastig door de slechte waterkwaliteit van het grondwater..

Habitatrichtlijn: soorten

H1134 Bittervoorn

Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting	De bittervoorn komt verspreid over een deel van het gebied voor. Het gebied ligt binnen het hoofdverspreidingsgebied van de bittervoorn.

H1149 Kleine modderkruiper

Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
------	--

Toelichting De kleine modderkruiper komt in het gebied op enkele locaties in lage dichtheden voor. De kleine modderkruiper komt voor in stilstaand tot langzaam stromend water. De optimale biotoop voor de soort, ondiepe wateren met een rijke begroeiing van hogere waterplanten in combinatie met een bodem van zand en modder, is ruimschoots aanwezig in het gebied.

H1163 Rivierdonderpad

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting De rivierdonderpad komt in kleine aantallen verspreid over het gebied voor langs oevers van brede sloten en plassen. De soort komt plaatselijk voor op kunstmatig substraat (stenen, kleine brokken puin langs de oever, dammetjes, et cetera).

H1318 Meervleermuis

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting Het gebied fungeert als foerageergebied voor meervleermuizen die overdag in de gebouwen in de wijde omgeving verblijven (actieradius 10 km). Tot nu toe bekende kraamverblijven bevinden zich in Oostzaan en Westzaan (twee omvangrijke kraamverblijven met enkele honderden dieren per locatie) en in Holysloot (enkele tientallen dieren). Belangrijke vliegroutes naar het gebied zijn onder andere de Ringvaart van de Wijde Wormer, de Kolsloot, het Noordhollandsch Kanaal en de Watering.

H1340 *Noordse woelmuis

Doel Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting Het gebied is van bijzonder belang voor de noordse woelmuis die landelijk in een zeer ongunstige staat van instandhouding verkeert, omdat de soort hier in een groot deel van het gebied voorkomt. De rietlanden, ruigten, trilvenen en eilandjes zijn uitstekend leefgebied voor de noordse woelmuis.

Vogelrichtlijn: Broedvogels

A021 Roerdomp

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 17 paren (territoria).

Toelichting De roerdomp is van oudsher een broedvogel van rietmoerassen in de Zaanstreek. De Zaanse populatie kende een dieptepunt in de jaren tachtig, in het gebied werden in die periode 1-4 territoria vastgesteld. Vanaf eind jaren tachtig nam het aantal territoria weer langzaam toe. Maximaal werden 19 territoria geteld in 2003. Daarmee levert de Zaanstreek weer een grote bijdrage als broedgebied voor deze broedvogelsoort, die landelijk in een zeer ongunstige staat van instandhouding verkeert. In de periode 2000-2004 waren er gemiddeld 17 territoria. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding van de populatie is in dit gebied een populatie op het recente (2000-2004) relatief hoge niveau gewenst. Behoud van het leefgebied is daarvoor voldoende. Het gebied kan (nog) onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Zaanstreek ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A081 Bruine kiekendief

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 15 paren.

Toelichting De bruine kiekendief is van oudsher een schaarse broedvogel van rietmoerassen in de Zaanstreek. Eind jaren zestig was de soort praktisch uitgestorven. Daarna trad een voorspoedig herstel op. In het gebied vestigde de soort zich weer in de jaren tachtig en al in 1992 werd het maximum van 18 paren bereikt. Sindsdien schommelt de stand tussen de 12 en 18 paren. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Zaanstreek ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A151 Kemphaan

Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 20 hennen.

Toelichting De kemphaan is van oudsher een zeer karakteristieke broedvogel van de Nederlandse

laagveengraslanden. De soort gaat al vanaf de jaren vijftig sterk achteruit. Deze achteruitgang lijkt nog niet te zijn gestopt. In dit deelgebied broedden in begin jaren zeventig nog geregeld meer dan 100 hennen (164 in 1975), in de periode 1987-1991 gemiddeld 32 hennen en in 1993-1999 gemiddeld 7 hennen. In deze eeuw zijn geen broedgevallen meer vastgesteld in dit gebied. Het aantal in de doelstelling is gebaseerd op een inschatting van de situatie in het jaar 2018. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding en de negatieve lokale trend is als doel uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied geformuleerd. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Zaanstreek ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A153 Watersnip

Doel	Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 60 paren.
Toelichting	De watersnip is van oudsher een karakteristieke broedvogel van het Nederlandse veenweidegebied. De soort gaat al vanaf de jaren zeventig sterk achteruit. Deze achteruitgang lijkt nog niet te zijn gestopt. In dit deelgebied broedden in begin jaren zeventig nog ten minste 100 paren en eind jaren negentig nog circa 47. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is als doel uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied geformuleerd. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Zaanstreek ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A193 Visdief

Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 180 paren.
Toelichting	De visdief is van oudsher broedvogel in de Zaanstreek. Veel paren broeden op tijdelijk geschikte locaties als opspuiterreinen ten behoeve van stadsuitbreiding, maar in het graslandgebied ook veelvuldig in kleine kolonies, op stukjes kale oever. Het aantal paren in het gebied bedroeg maximaal 609 paren (1982), en vertoont een negatieve lokale trend (in de periode 2005-2009 gemiddeld 46 paren). Het aantal in de doelstelling is gelijk aan het gemiddelde van de periode 1999-2003. Herstel van de landelijke populatie wordt vooral gezocht in zoutwatergebieden. Voor dit gebied volstaat daarom een behoudopgave. Het gebied levert voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A292 Snor

Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 50 paren.
Toelichting	De snor is van oudsher broedvogel in de rietmoerassen van de Zaanstreek. Eind jaren zestig ging het in dit deelgebied nog zeker om ten minste 60 paren. In de jaren daarna nam de populatie af tot een niveau van circa 30 begin jaren negentig. Voor de periode 1999-2003 wordt het gemiddeld aantal paren geschat op 36. Van 2003-2006 fluctueerde de populatie tussen 40 en 70 paren. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding van de populatie is in dit gebied een populatie op het recente relatief hoge niveau gewenst. Behoud van het leefgebied is daarvoor voldoende. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Zaanstreek ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A295 Rietzanger

Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 800 paren.
Toelichting	De Zaanstreek is één van de kerngebieden voor de rietzanger in Nederland. Het Natura 2000- gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske is daarvan een belangrijk onderdeel. Voor de periode 1999-2003 wordt het gemiddeld aantal paren geschat op 800. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding met betrekking tot het leefgebied en de populatieomvang is behoud voldoende. Het gebied levert voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

Vogelrichtlijn: Niet-broedvogels

A043 Grauwe gans

Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 90 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Het gebied heeft voor de grauwe gans met name een functie als foerageergebied en als slaapplaats. De draagkrachtschatting heeft betrekking op de foerageerfunctie. De slaapplaatsfunctie is mogelijk belangrijker, maar er zijn niet voldoende telgegevens voor een kwantificering in het doel. Sinds begin jaren negentig zijn aantallen sterk toegenomen. De doelstelling heeft geen betrekking op de eventuele functie van het gebied als broedgebied voor deze soort.

A050 Smient

Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 6.400 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Aantallen smienten zijn van internationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als slaapplaats en als foerageergebied. In de jaren tachtig zijn de aantallen toegenomen en sinds midden jaren negentig weer iets afgenomen.

A051 Krakeend

Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 200 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Het gebied heeft voor de krakeend met name een functie als foerageergebied. Sinds begin jaren negentig zijn aantallen sterk toegenomen.

A056 Slobeend

Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 50 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Het gebied heeft voor de slobeend met name een functie als foerageergebied. Het aantalsverloop laat een fluctuerend patroon zien, met net na de eeuwwisseling een sterke afname. Inmiddels is de trend stabiel.

A125 Meerkoet

Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 710 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Het gebied heeft voor de meerkoet met name een functie als foerageergebied. Het aantalsverloop vertoont een negatieve trend.

A156 Grutto

Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting	Het gebied heeft voor de grutto met name een functie als slaapplaats. Trendgegevens zijn niet beschikbaar. Behoud is voldoende omdat de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding vooral betrekking heeft op gebieden buiten het Natura 2000-netwerk.

Bijlage 5 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Deze wet vervangt drie wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet. De Wet natuurbescherming volgt in hoofdlijnen de bepalingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn op. De belangrijkste beschermde natuurwaarden in de Wet Natuurbescherming zijn:

- Beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden);
- Aangepaste soortenlijst beschermde planten en dieren;
- Expliciete vermelding intrinsieke waarde van natuur (art. 1.10);
- Algemene zorgplicht voor natuurgebieden en in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving (art. 1.11);
- Actieve soortenbescherming (art. 1.12): verplichting voor provincies.

Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Toetsing van effecten van projecten op Natura 2000-gebieden blijft hetzelfde als nu.

Beschermde natuurmonumenten

Beschermde natuurmonumenten en bijbehorende doelen komen te vervallen. Hetzelfde geldt voor (nooit aangewezen) beschermde landschapsgezichten en beschermde leefomgevingen. De meeste natuurmonumenten vallen binnen het NNN areaal en zijn via dat beschermingsregime alsnog beschermd. Daarnaast kunnen gemeenten de natuurmonumenten via een bestemmingsplan als beschermde natuur aanwijzen.

Provincies dienen gebieden aan te wijzen voor het NNN (voormalige EHS) en (evt. op verzoek) voor overige bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen.

Het rijk kan een gebied, niet zijnde een Natura 2000-gebied, als bijzonder nationaal natuurgebied aanwijzen.

Soortbescherming

Alle beschermde soorten worden aangewezen in de wet zelf (deels met verwijzing naar internationale regelgeving). Alle natuurlijk in het wild levende vogels, meeste inheemse zoogdieren, alle inheemse amfibieën en reptielen, en een aantal vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten zijn beschermd. Ongeveer 200 thans beschermde soorten (vooral vaatplanten en zeevissen) worden niet meer beschermd onder de Wet natuurbescherming (anders dan door algemene zorgplicht). De lijst met beschermde soorten is niet meer opgedeeld in tabellen, zoals in de huidige Flora- en faunawet. Zie bijlage 3 voor de nieuwe lijst met beschermde plant- en diersoorten.

Totaal aantal beschermde soorten is slechts een fractie van ongeveer 35.000 soorten die in Nederland voorkomen. Groot aantal bedreigde (Rode lijst) soorten wordt niet passief beschermd (wel actieve bescherming vereist).

Drie regimes voor beschermde soorten

1. Regels ter bescherming van vogels die vallen binnen het bereik van de Vogelrichtlijn, i.e. alle natuurlijk in het wild levende vogels in EU (art. 3.1-3.4)
2. Regels ter bescherming van dier- en plantensoorten die strikt beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en natuurbeschermingsverdragen (art. 3.5-3.9)
3. Regels ter bescherming van niet onder 2 vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten vermeld in de bijlage bij de wet (art. 3.10-3.11)

Inhoud beschermingsregimes

- Geen uniform verbodstelsel, maar aparte verboden voor elk van de drie categorieën beschermde soorten.
- Verboden en uitzonderingen sluiten nauw aan bij Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn (regime 1 en 2), maar 'soepeler' regime voor aanvullend beschermde soorten (regime 3).
- Meeste verboden nu alleen van toepassing op 'opzettelijk' handelen, maar dat dekt ook voorwaardelijk opzet (=willens en wetens aanmerkelijke kans aanvaarden dat gedraging schadelijke gevolgen heeft voor beschermde soorten). Verschil met de huidige verboden zal in de praktijk dus waarschijnlijk gering zijn.

Alle in de Wet genoemde soorten zijn strikt beschermd. Voor de verbodsbepalingen is een ontheffing noodzakelijk. Dit geldt ook voor zeer algemene soorten waarvoor in het verleden automatisch de vrijstellingsregeling van kracht was bij ruimtelijke ontwikkelingen. Echter kunnen de provincies voor een aantal algemene soorten een vrijstellingslijst opstellen (op basis van Artikel 3.11). Dit betekent dat de beschermde soorten per provincie verschillen (zie bijlage 3).

Met betrekking tot ruimtelijke ontwikkelingen zijn de volgende verbodsbepalingen voor soorten het meest relevant.

Intrinsieke waarde natuur

Artikel 1.10

Deze wet is gericht op:

Het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit.

Algemene Zorgplicht

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.3

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 en ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.

Ontheffing of vrijstelling

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b. zij is nodig:
 - in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - ter bescherming van flora of fauna;
 - voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
 - om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
- c. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

In een ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling worden in elk geval voorschriften opgenomen, onderscheidenlijk regels gesteld, over:

- a. de middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden, waarbij enkel het gebruik wordt toegestaan van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen middelen, installaties of methoden;
- b. de tijd en plaats waarvoor de ontheffing of vrijstelling geldt, en
- c. de wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

- 1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- 2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.

3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.

4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.5 ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.5 ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.

Ontheffing of vrijstelling

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;

b. zij is nodig:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;

c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beschermingsregime andere soorten

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:

a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;

b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of

c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:

a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;

b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;

c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;

d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;

e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;

f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of

h. in het algemeen belang.

3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Artikel 3.11

1. Bij ministeriële regeling kan worden bepaald dat de bij die regeling aan te wijzen verboden, bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel b of c niet van toepassing zijn ten aanzien van bij die regeling aan te wijzen soorten, op bij die regeling aan te wijzen categorieën van handelingen die na een voorafgaande melding aan gedeputeerde staten worden uitgevoerd om een reden, genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onderdeel b, of in artikel 3.10, tweede lid.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening regels stellen waaraan een melding als bedoeld in het eerste lid moet voldoen.

Gedragcodes

De verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.2, zesde lid, 3.5, 3.6 tweede lid, of 3.10, en de krachtens artikel 3.11, eerste lid, geldende verplichting tot melding, zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van:

a. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

b. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;

c. een bestendig gebruik, of

d. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

2. Een gedragscode als bedoeld in het eerste lid wordt goedgekeurd, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a. in de gedragscode worden handelingen beschreven die nodig zijn voor:

- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op vogels, één van de in artikel 3.3, vierde lid, genoemde redenen;
- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op dieren als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid, één van de in artikel 3.8, vijfde lid, genoemde redenen;
- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op dieren als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a, of van planten als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c, één van de in artikel 3.8, vijfde lid, of in artikel 3.10, tweede lid, onder a, e, f of g, genoemde redenen;

b. in de gedragscode een wijze van uitvoering van handelingen is beschreven, waarmee naar het oordeel van Onze Minister afdoende is gewaarborgd dat ten aanzien van de soorten, bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste of vijfde lid, 3.10, eerste lid, geen benutting of economisch gewin plaatsvindt;

c. in de gedragscode een wijze van uitvoering van handelingen is beschreven, waarmee naar het oordeel van Onze Minister afdoende is gewaarborgd dat ten aanzien van de soorten, bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste of vijfde lid, 3.10, eerste lid, zorgvuldig wordt gehandeld.

Zorgvuldig handelen

Van zorgvuldig handelen als bedoeld in het tweede lid, onderdeel c, is in elk geval sprake, indien is voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. er worden slechts handelingen verricht waarvan geen wezenlijke invloed uitgaat op de soorten, bedoeld in het tweede lid, en

b. ingeval handelingen worden verricht die invloed hebben op dieren wordt voorafgaand en tijdens de handelingen in redelijkheid alles verricht of gelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat:

- dieren als bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, worden gedood;
- nesten van vogels worden vernield, beschadigd of weggenomen, rustplaatsen van vogels worden vernield of beschadigd, dan wel voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de in artikel 3.5, eerste lid, of artikel 3.10, eerste lid, bedoelde dieren worden beschadigd of vernield, en
- eieren van dieren als bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, worden vernield, of

c. ingeval handelingen worden verricht die invloed hebben op planten van soorten als bedoeld in artikel 3.5, vijfde lid, of 3.10, eerste lid, wordt voorafgaand aan en tijdens de handelingen in redelijkheid alles verricht of gelaten om te voorkomen dat deze planten worden geplukt, afgesneden, onworteld of vernield.

4. Alvorens een gedragscode als bedoeld in het eerste lid, of een wijziging daarvan, goed te keuren of in te trekken, overlegt Onze Minister met gedeputeerde staten over zijn voornemen daartoe.

Bijlage 6 Beschermde plant- en diersoorten

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (zoals bedoelt in artikel 1 van de Vogelrichtlijn). Nog niet duidelijk is of er weer een lijst met jaarrond beschermde vogelnesten komt en/of dat de huidige lijst blijft gelden.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Niet-vogels)

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep	Verdrag/Richtlijn
baardvleermuis	<i>Myotis mystacinus ssp. mystacinus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
bataafse stroommossel	<i>Unio crassus</i>	Weekdieren	HR IV
bechsteins vleermuis	<i>Myotis bechsteini</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
bever	<i>Castor fiber ssp. albicus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
boomkikker	<i>Hyla arborea ssp. arborea</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
bosvleermuis	<i>Nyctalus leisleri ssp. leisleri</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
brandts vleermuis	<i>Myotis brandti ssp. brandti</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
brede geelrandwaterroofkever	<i>Dytiscus latissimus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
donker pimperlblauwtje	<i>Maculinea nausithous</i>	Insecten-dagvlinders	Bern II, HR IV
drijvende waterweegbree	<i>Luronium natans</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
franjestaat	<i>Myotis nattereri</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
gaffellibel	<i>Ophiogomphus cecilia</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
geel schorpioenmos	<i>Hamatocaulis vernicosus</i>	Sporenplanten-bladmossen	Bern I
geelbuikvuurpad	<i>Bombina variegata ssp. variegata</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
gestreepte waterroofkever	<i>Graphoderus bilineatus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
geklepte witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV

gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	HR IV
gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus ssp. auritus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
gladde slang	<i>Coronella austriaca ssp. austriaca</i>	Reptielen	Bern II, HR IV
grijze grootoorvleermuis	<i>Plecotus austriacus ssp. austriacus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
groene glazenmaker	<i>Aeshna viridis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
groenknolorchis	<i>Liparis loeselii</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
grote hoefijzerneus	<i>Rhinolophus ferrumequinum ssp. ferrumequinum</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
grote vuurvinder	<i>Lycaena dispar ssp. batava</i>	Insecten-dagvlinders	Bern II, HR IV
hamster	<i>Cricetus cricetus ssp. canescens</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	Bern II, HR IV
hazelmuis	<i>Muscardinus avellanarius</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
heikikker	<i>Rana arvalis ssp. arvalis</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
houting	<i>Coregonus oxyrinchus</i>	Vissen	HR IV
ingekorven vleermuis	<i>Myotis emarginatus ssp. emarginatus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
kleine dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
kleine vlotvaren	<i>Salvinia natans</i>	Sporenplanten-varens	Bern I
knoflookpad	<i>Pelobates fuscus ssp. fuscus</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
kruipend moerasscherm	<i>Apium repens</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus ssp. serotinus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
liggende raket	<i>Sisymbrium supinum</i>	Zaadplanten	Bern I
meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
mercuurwaterjuffer	<i>Coenagrion mercuriale ssp. mercuriale</i>	Insecten-libellen	Bern II
muurhagedis	<i>Podarcis muralis ssp. brongniardii</i>	Reptielen	Bern II, HR IV

noordse winterjuffer	<i>Sympecma annulata ssp. braueri</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
noordse woelmuis	<i>Microtus oeconomus ssp. arenicola</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
otter	<i>Lutra lutra ssp. lutra</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	Bern II, HR IV
pimpernelblauwtje	<i>Maculinea teleius</i>	Insecten-dagvlinders	Bern II, HR IV
platte schijfhoren	<i>Anisus vorticulus</i>	Weekdieren	HR IV
poelkikker	<i>Rana lessonae</i>	Amfibieën	HR IV
rivierrombout	<i>Gomphus flavipes ssp. flavipes</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula ssp. noctula</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
rugstreepad	<i>Bufo calamita</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
sierlijke witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia caudalis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
steur	<i>Acipenser sturio</i>	Vissen	Bern II, HR IV
teunisbloempijlstaart	<i>Proserpinus proserpina</i>	Insecten-nachtvlinders	Bern II, HR IV
tonghaarmuts	<i>Orthotrichum rogeri</i>	Sporenplanten-bladmossen	Bern I
tweekleurige vleermuis	<i>Vespertilio murinus ssp. murinus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
vale vleermuis	<i>Myotis myotis ssp. myotis</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
vermiljoenkever	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
vroedmeesterpad	<i>Alytes obstetricans ssp. obstetricans</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
watervleermuis	<i>Myotis daubentoni ssp. daubentoni</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
wilde kat	<i>Felis silvestris ssp. silvestris</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
zandhagedis	<i>Lacerta agilis ssp. agilis</i>	Reptielen	Bern II, HR IV

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Vogels)

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep	Verdrag/ Richtlijn
appelvink	<i>Coccothraustes coccothraustes ssp. coccothraustes</i>	Vogels	Bern II
baardman	<i>Panurus biarmicus ssp. biarmicus</i>	Vogels	Bern II
bergeend	<i>Tadorna tadorna</i>	Vogels	Bern II
bijeneter	<i>Merops apiaster</i>	Vogels	Bern II
blauwborst	<i>Luscinia svecica ssp. cyanecula</i>	Vogels	Bern II
blauwe kiekendief	<i>Circus cyaneus ssp. cyaneus</i>	Vogels	Bern II
boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica ssp. rustica</i>	Vogels	Bern II
bontbekplevier	<i>Charadrius hiaticula ssp. hiaticula</i>	Vogels	Bern II
bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca ssp. hypoleuca</i>	Vogels	Bern II
boomklever	<i>Sitta europaea ssp. caesia</i>	Vogels	Bern II
boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla ssp. megarhyncha</i>	Vogels	Bern II
boompieper	<i>Anthus trivialis ssp. trivialis</i>	Vogels	Bern II
boomvalk	<i>Falco subbuteo ssp. subbuteo</i>	Vogels	Bern II
bosrietzanger	<i>Acrocephalus palustris</i>	Vogels	Bern II
bosruiter	<i>Tringa glareola</i>	Vogels	Bern II
bosuil	<i>Strix aluco ssp. aluco</i>	Vogels	Bern II
braamsluiper	<i>Sylvia curruca ssp. curruca</i>	Vogels	Bern II
brandgans	<i>Branta leucopsis</i>	Vogels	Bern II
bruine kiekendief	<i>Circus aeruginosus ssp. aeruginosus</i>	Vogels	Bern II
buizerd	<i>Buteo buteo ssp. buteo</i>	Vogels	Bern II
casarca	<i>Tadorna ferruginea</i>	Vogels	Bern II
cetti's zanger	<i>Cettia cetti ssp. cetti</i>	Vogels	Bern II
draaihals	<i>Jynx torquilla ssp. torquilla</i>	Vogels	Bern II
duinpieper	<i>Anthus campestris ssp. campestris</i>	Vogels	Bern II
dwergmeeuw	<i>Larus minutus</i>	Vogels	Bern II
dwergstern	<i>Sterna albifrons ssp. albifrons</i>	Vogels	Bern II
engelse kwikstaart	<i>Motacilla flava ssp. flavissima</i>	Vogels	Bern II

europese kanarie	<i>Serinus serinus</i>	Vogels	Bern II
fitis	<i>Phylloscopus trochilus ssp. trochilus</i>	Vogels	Bern II
flamingo	<i>Phoenicopterus ruber ssp. roseus</i>	Vogels	Bern II
fluitier	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Vogels	Bern II
geelgors	<i>Emberiza citrinella ssp. citrinella</i>	Vogels	Bern II
gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus ssp. phoenicurus</i>	Vogels	Bern II
gele kwikstaart	<i>Motacilla flava ssp. flava</i>	Vogels	Bern II
geoorde fuut	<i>Podiceps nigricollis</i>	Vogels	Bern II
glanskop	<i>Parus palustris ssp. palustris</i>	Vogels	Bern II
goudhaan	<i>Regulus regulus ssp. regulus</i>	Vogels	Bern II
grasmus	<i>Sylvia communis ssp. communis</i>	Vogels	Bern II
graspieper	<i>Anthus pratensis ssp. pratensis</i>	Vogels	Bern II
graszanger	<i>Cisticola juncidis ssp. cisticola</i>	Vogels	Bern II
grauwe kiekendief	<i>Circus pygargus</i>	Vogels	Bern II
grauwe klauwier	<i>Lanius collurio ssp. collurio</i>	Vogels	Bern II
grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata ssp. striata</i>	Vogels	Bern II
groene specht	<i>Picus viridis ssp. viridis</i>	Vogels	Bern II
groenling	<i>Carduelis chloris ssp. chloris</i>	Vogels	Bern II
grote barmsijs	<i>Carduelis flammea ssp. flammea</i>	Vogels	Bern II
grote bonte specht	<i>Dendrocopos major ssp. pinetorum</i>	Vogels	Bern II
grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea ssp. cinerea</i>	Vogels	Bern II
grote karekiet	<i>Acrocephalus arundinaceus ssp. arundinaceus</i>	Vogels	Bern II
grote stern	<i>Sterna sandvicensis ssp. sandvicensis</i>	Vogels	Bern II
grote zilverreiger	<i>Casmerodius albus ssp. albus</i>	Vogels	Bern II
havik	<i>Accipiter gentilis ssp. gentilis</i>	Vogels	Bern II
heggenmus	<i>Prunella modularis ssp. modularis</i>	Vogels	Bern II
huiszwaluw	<i>Delichon urbica ssp. urbica</i>	Vogels	Bern II
ijsvogel	<i>Alcedo atthis ssp. ispida</i>	Vogels	Bern II
kerkuil	<i>Tyto alba ssp. guttata</i>	Vogels	Bern II

klapekster	<i>Lanius excubitor ssp. excubitor</i>	Vogels	Bern II
klein waterhoen	<i>Porzana parva</i>	Vogels	Bern II
kleine barmsijs	<i>Carduelis flammea ssp. cabaret</i>	Vogels	Bern II
kleine bonte specht	<i>Dendrocopos minor ssp. hortorum</i>	Vogels	Bern II
kleine karekiet	<i>Acrocephalus scirpaceus ssp. scirpaceus</i>	Vogels	Bern II
kleine plevier	<i>Charadrius dubius ssp. curonicus</i>	Vogels	Bern II
kleine zilverreiger	<i>Egretta garzetta ssp. garzetta</i>	Vogels	Bern II
kleinst waterhoen	<i>Porzana pusilla ssp. intermedia</i>	Vogels	Bern II
kluut	<i>Recurvirostra avosetta</i>	Vogels	Bern II
kneu	<i>Carduelis cannabina ssp. cannabina</i>	Vogels	Bern II
koolmees	<i>Parus major ssp. major</i>	Vogels	Bern II
kortsnavelboomkruiper	<i>Certhia familiaris ssp. macrodactyla</i>	Vogels	Bern II
kraanvogel	<i>Grus grus ssp. grus</i>	Vogels	Bern II
kruisbek	<i>Loxia curvirostra ssp. curvirostra</i>	Vogels	Bern II
kuifmees	<i>Parus cristatus ssp. mitratus</i>	Vogels	Bern II
kwak	<i>Nycticorax nycticorax ssp. nycticorax</i>	Vogels	Bern II
kwartelkoning	<i>Crex crex</i>	Vogels	Bern II
lepelaar	<i>Platalea leucorodia ssp. leucorodia</i>	Vogels	Bern II
matkop	<i>Parus montanus ssp. rhenanus</i>	Vogels	Bern II
middelste bonte specht	<i>Dendrocopos medius ssp. medius</i>	Vogels	Bern II
nachtegaal	<i>Luscinia megarhynchos ssp. megarhynchos</i>	Vogels	Bern II
nachtzwaluw	<i>Caprimulgus europaeus ssp. europaeus</i>	Vogels	Bern II
nonnetje	<i>Mergus albellus</i>	Vogels	Bern II
noordse stern	<i>Sterna paradisaea</i>	Vogels	Bern II
oehoe	<i>Bubo bubo ssp. bubo</i>	Vogels	Bern II
oeverloper	<i>Tringa hypoleucos</i>	Vogels	Bern II
oeverzwaluw	<i>Riparia riparia ssp. riparia</i>	Vogels	Bern II
oievaar	<i>Ciconia ciconia ssp. ciconia</i>	Vogels	Bern II

paapje	<i>Saxicola rubetra</i>	Vogels	Bern II
pimpelmees	<i>Parus caeruleus ssp. caeruleus</i>	Vogels	Bern II
porseleinhoen	<i>Porzana porzana</i>	Vogels	Bern II
purperreiger	<i>Ardea purpurea ssp. purpurea</i>	Vogels	Bern II
putter	<i>Carduelis carduelis ssp. carduelis</i>	Vogels	Bern II
ransuil	<i>Asio otus ssp. otus</i>	Vogels	Bern II
rietgors	<i>Emberiza schoeniclus ssp. schoeniclus</i>	Vogels	Bern II
rietzanger	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	Vogels	Bern II
rode wouw	<i>Milvus milvus ssp. milvus</i>	Vogels	Bern II
roerdomp	<i>Botaurus stellaris ssp. stellaris</i>	Vogels	Bern II
roodborst	<i>Erithacus rubecula ssp. rubecula</i>	Vogels	Bern II
roodborsttapuit	<i>Saxicola torquata ssp. hibernans</i>	Vogels	Bern II
roodhalsfuut	<i>Podiceps grisegena ssp. grisegena</i>	Vogels	Bern II
roodmus	<i>Carpodacus erythrinus ssp. erythrinus</i>	Vogels	Bern II
ruigpootuil	<i>Aegolius funereus ssp. funereus</i>	Vogels	Bern II
sijs	<i>Carduelis spinus</i>	Vogels	Bern II
slechtvalk	<i>Falco peregrinus ssp. peregrinus</i>	Vogels	Bern II
snor	<i>Locustella luscinioides ssp. luscinioides</i>	Vogels	Bern II
sperwer	<i>Accipiter nisus ssp. nisus</i>	Vogels	Bern II
spotvogel	<i>Hippolais icterina</i>	Vogels	Bern II
sprinkhaanzanger	<i>Locustella naevia ssp. naevia</i>	Vogels	Bern II
steenuil	<i>Athene noctua ssp. vidalii</i>	Vogels	Bern II
steltkluut	<i>Himantopus himantopus</i>	Vogels	Bern II
strandleeuwerik	<i>Eremophila alpestris ssp. flava</i>	Vogels	Bern II
strandplevier	<i>Charadrius alexandrinus ssp. alexandrinus</i>	Vogels	Bern II
taigaboomkruiper	<i>Certhia familiaris ssp. familiaris</i>	Vogels	Bern II

tapuit	<i>Oenanthe oenanthe ssp. oenanthe</i>	Vogels	Bern II
tijftjaf	<i>Phylloscopus collybita ssp. collybita</i>	Vogels	Bern II
torenavalk	<i>Falco tinnunculus ssp. tinnunculus</i>	Vogels	Bern II
tuinfluiter	<i>Sylvia borin ssp. borin</i>	Vogels	Bern II
velduil	<i>Asio flammeus ssp. flammeus</i>	Vogels	Bern II
visarend	<i>Pandion haliaetus ssp. haliaetus</i>	Vogels	Bern II
visdief	<i>Sterna hirundo ssp. hirundo</i>	Vogels	Bern II
vuurgoudhaan	<i>Regulus ignicapillus ssp. ignicapillus</i>	Vogels	Bern II
wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	Vogels	Bern II
wielewaal	<i>Oriolus oriolus ssp. oriolus</i>	Vogels	Bern II
winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes ssp. troglodytes</i>	Vogels	Bern II
witgat	<i>Tringa ochropus</i>	Vogels	Bern II
witoogeend	<i>Aythya nyroca</i>	Vogels	Bon I
witte kwikstaart	<i>Motacilla alba ssp. alba</i>	Vogels	Bern II
woudaap	<i>Ixobrychus minutus ssp. minutus</i>	Vogels	Bern II
zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Vogels	Bern II, Bon I
zwarte mees	<i>Parus ater ssp. ater</i>	Vogels	Bern II
zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros ssp. gibraltariensis</i>	Vogels	Bern II
zwarte specht	<i>Dryocopus martius ssp. martius</i>	Vogels	Bern II
zwarte stern	<i>Chlidonias niger ssp. niger</i>	Vogels	Bern II
zwartkop	<i>Sylvia atricapilla ssp. atricapilla</i>	Vogels	Bern II
zwartkopmeeuw	<i>Larus melanocephalus</i>	Vogels	Bern II

Beschermingsregime andere soorten

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep
blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>	Sporenplanten-varens
groensteel	<i>Asplenium viride</i>	Sporenplanten-varens
schubvaren	<i>Ceterach officinarum</i>	Sporenplanten-varens
akkerboterbloem	<i>Ranunculus arvensis</i>	Zaadplanten
akkerdoornzaad	<i>Torilis arvensis</i>	Zaadplanten
akkerogentroost	<i>Odontites vernus subsp. vernus</i>	Zaadplanten
beklierde ogentroost	<i>Euphrasia rostkoviana</i>	Zaadplanten
berggamander	<i>Teucrium montanum</i>	Zaadplanten
bergnachtorchis	<i>Platanthera montana</i>	Zaadplanten
blauw guichelheil	<i>Anagallis arvensis subsp. foemina</i>	Zaadplanten
bokkenorchis	<i>Himantoglossum hircinum</i>	Zaadplanten
bosboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemus subsp. nemorosus</i>	Zaadplanten
bosdravik	<i>Bromopsis ramosa subsp. benekenii</i>	Zaadplanten
brave hendrik	<i>Chenopodium bonus-henricus</i>	Zaadplanten
brede wolfsmelk	<i>Euphorbia platyphyllos</i>	Zaadplanten
breed wollegras	<i>Eriophorum latifolium</i>	Zaadplanten
bruinrode wespenorchis	<i>Epipactis atrorubens</i>	Zaadplanten
dennenorchis	<i>Goodyera repens</i>	Zaadplanten
dreps	<i>Bromus secalinus</i>	Zaadplanten
echte gamander	<i>Teucrium chamaedrys subsp. germanicum</i>	Zaadplanten
franjegentiaan	<i>Gentianella ciliata</i>	Zaadplanten
geelgroene wespenorchis	<i>Epipactis muelleri</i>	Zaadplanten
geplooid vrouwenmantel	<i>Alchemilla subcrenata</i>	Zaadplanten
getande veldsla	<i>Valerianella dentata</i>	Zaadplanten
gevekt zonneroosje	<i>Tuberaria guttata</i>	Zaadplanten
glad biggenkruid	<i>Hypochaeris glabra</i>	Zaadplanten
gladde zegge	<i>Carex laevigata</i>	Zaadplanten

groene nachtorchis	<i>Coeloglossum viride</i>	Zaadplanten
groot spiegelklokje	<i>Legousia speculum-veneris</i>	Zaadplanten
grote bosaardbei	<i>Fragaria moschata</i>	Zaadplanten
grote leeuwenklauw	<i>Aphanes arvensis</i>	Zaadplanten
honingorchis	<i>Herminium monorchis</i>	Zaadplanten
kalkboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemoides</i>	Zaadplanten
kalketrip	<i>Centaurea calcitrapa</i>	Zaadplanten
karthuizeranjer	<i>Dianthus carthusianorum</i>	Zaadplanten
karwijselie	<i>Selinum carvifolia</i>	Zaadplanten
kleine ereprijs	<i>Veronica verna</i>	Zaadplanten
kleine schorseneer	<i>Scorzonera humilis</i>	Zaadplanten
kleine wolfsmelk	<i>Euphorbia exigua</i>	Zaadplanten
kluwenklokje	<i>Campanula glomerata</i>	Zaadplanten
knollathyrus	<i>Lathyrus linifolius</i>	Zaadplanten
knolspirea	<i>Filipendula vulgaris</i>	Zaadplanten
korensla	<i>Arnoseris minima</i>	Zaadplanten
kranskarwij	<i>Carum verticillatum</i>	Zaadplanten
kruiptijm	<i>Thymus praecox</i>	Zaadplanten
lange zonnedaauw	<i>Drosera longifolia</i>	Zaadplanten
liggende ereprijs	<i>Veronica prostrata</i>	Zaadplanten
moerasgamander	<i>Teucrium scordium</i>	Zaadplanten
muurbloem	<i>Erysimum cheiri</i>	Zaadplanten
naakte lathyrus	<i>Lathyrus aphaca</i>	Zaadplanten
naaldenkervel	<i>Scandix pecten-veneris</i>	Zaadplanten
pijlscheefkelk	<i>Arabis hirsuta subsp. sagittata</i>	Zaadplanten
roggelelie	<i>Lilium bulbiferum subsp. croceum</i>	Zaadplanten
rood peperboompje	<i>Daphne mezereum</i>	Zaadplanten
rozenkransje	<i>Antennaria dioica</i>	Zaadplanten
ruw parelzaad	<i>Lithospermum arvense</i>	Zaadplanten
scherpkruid	<i>Asperugo procumbens</i>	Zaadplanten
schubzegge	<i>Carex lepidocarpa</i>	Zaadplanten
smalle raai	<i>Galeopsis angustifolia</i>	Zaadplanten
spits havikskruid	<i>Hieracium lactucella</i>	Zaadplanten
steenbraam	<i>Rubus saxatilis</i>	Zaadplanten
stijve wolfsmelk	<i>Euphorbia stricta</i>	Zaadplanten
stofzaad	<i>Monotropa hypopitys</i>	Zaadplanten
tengere distel	<i>Carduus tenuiflorus</i>	Zaadplanten
tengere veldmuur	<i>Minuartia hybrida</i>	Zaadplanten
trogamander	<i>Teucrium botrys</i>	Zaadplanten
veenbloembies	<i>Scheuchzeria palustris</i>	Zaadplanten

vliegenorchis	<i>Ophrys insectifera</i>	Zaadplanten
vroege ereprijs	<i>Veronica praecox</i>	Zaadplanten
wilde averuit	<i>Artemisia campestris</i> <i>subsp. campestris</i>	Zaadplanten
wilde ridderspoor	<i>Consolida regalis</i>	Zaadplanten
wilde weit	<i>Melampyrum arvense</i>	Zaadplanten
wolfskers	<i>Atropa bella-donna</i>	Zaadplanten
zandwolfsmelk	<i>Euphorbia seguieriana</i>	Zaadplanten
zinkviooltje	<i>Viola lutea subsp.</i> <i>calaminaria</i>	Zaadplanten
zweedse kornoelje	<i>Cornus suecica</i>	Zaadplanten
vliegend hert	<i>Lucanus cervus</i>	Insecten-kevers
beekkrombout	<i>Gomphus vulgatissimus</i>	Insecten-libellen
bosbeekjuffer	<i>Calopteryx virgo</i>	Insecten-libellen
donkere waterjuffer	<i>Coenagrion armatum</i>	Insecten-libellen
gevlekte glanslibel	<i>Somatochlora</i> <i>flavomaculata</i>	Insecten-libellen
gewone bronlibel	<i>Cordulegaster boltonii</i>	Insecten-libellen
hoogveenglanslibel	<i>Somatochlora arctica</i>	Insecten-libellen
kempense heidelibel	<i>Sympetrum</i> <i>depressiusculum</i>	Insecten-libellen
speerwaterjuffer	<i>Coenagrion hastulatum</i>	Insecten-libellen
aardbeivlinder	<i>Pyrgus malvae</i>	Insecten- dagvlinders
bosparelmoervlinder	<i>Melitaea athalia</i>	Insecten- dagvlinders
bruin dikkopje	<i>Erynnis tages</i>	Insecten- dagvlinders
bruine eikenpage	<i>Satyrrium ilicis</i>	Insecten- dagvlinders
duinparelmoervlinder	<i>Argynnis niobe</i>	Insecten- dagvlinders
gentiaanblauwtje	<i>Maculineaalcon</i>	Insecten- dagvlinders
grote parelmoervlinder	<i>Argynnis aglaja</i>	Insecten- dagvlinders
grote vos	<i>Nymphalis polychloros</i>	Insecten- dagvlinders
grote weerschijnvlinder	<i>Apatura iris</i>)	Insecten- dagvlinders
iepenpage	<i>Satyrrium w-album</i>	Insecten- dagvlinders
kleine heivlinder	<i>Hipparchia statilinus</i>	Insecten- dagvlinders

kleine ijsvogelvinder	<i>Limenitis camilla</i>	Insecten- dagvlinders
kommavinder	<i>Hesperia comma</i>	Insecten- dagvlinders
sleedoornpage	<i>Thecla betulae</i>	Insecten- dagvlinders
spiegeldikkopje	<i>Heteropterus morpheus</i>	Insecten- dagvlinders
veenbesblauwtje	<i>Plebejus optilete</i>	Insecten- dagvlinders
veenbesparelmoervinder	<i>Boloria aquilonaris</i>	Insecten- dagvlinders
veenhooibeestje	<i>Coenonympha tullia</i>	Insecten- dagvlinders
veldparelmoervinder	<i>Melitaea cinxia</i>	Insecten- dagvlinders
zilveren maan	<i>Boloria selene</i>	Insecten- dagvlinders
europese rivierkreeft	<i>Astacus astacus</i>	Kreeftachtigen
beekdonderpad	<i>Cottus rhenanus</i>	Vissen
beekprik	<i>Lampetra planeri</i>	Vissen
elrits	<i>Phoxinus phoxinus</i>	Vissen
gestippelde alver	<i>Alburnoides bipunctatus</i>	Vissen
grote modderkruiper	<i>Misgurnus fossilis</i>	Vissen
kwabaal	<i>Lota lota</i>	Vissen
alpenwatersalamander	<i>Mesotriton alpestris</i>	Amfibieën
bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	Amfibieën
gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	Amfibieën
kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	Amfibieën
meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>	Amfibieën
middelste groene kikker/bastaard kikker	<i>Pelophylax kl. esculentus</i>	Amfibieën
vinpootsalamander	<i>Lissotriton helveticus</i>	Amfibieën
vuursalamander	<i>Salamandra salamandra</i>	Amfibieën
adder	<i>Vipera berus ssp. berus</i>	Reptielen
hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>	Reptielen
levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>	Reptielen
ringslang	<i>Natrix natrix</i>	Reptielen
aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
boomarter	<i>Martes martes</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren

bunzing	<i>Mustela putorius</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
damhert	<i>Dama dama</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
das	<i>Meles meles</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
edelhert	<i>Cervus elaphus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
egel	<i>Erinaceus europeus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
eikelmuis	<i>Eliomys quercinus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
haas	<i>Lepus europeus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
molmuis	<i>Arvicola scherman</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
ree	<i>Capreolus capreolus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
steenmarter	<i>Martes foina</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	Zoogdieren- landzoogdieren

veldspitsmuis	<i>Crocidura leucodon</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
vos	<i>Vulpes vulpes</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
wezel	<i>Mustela nivalis</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
gewone zeehond	<i>Phoca vitulina</i>	Zoogdieren- zeezoogdieren
grijze zeehond	<i>Halichoerus grypus</i>	Zoogdieren- zeezoogdieren

Vrijgestelde soorten provincie Noord-Holland

Nederlandse Naam	Wetenschappelijke Naam
Zoogdieren	
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Haas	<i>Lepus europeus</i>
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>
Amfibieën en reptielen	
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>
Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus</i> (<i>Rana ridibunda</i>)
Middelste groene kikker / Bastaardkikker	<i>Pelophylax klepton esculentus</i> (<i>Rana esculenta</i>)

Staring Advies
Jonker Emilweg 11
6997 CB Hoog-Keppel
T 0314 641 910
info@staringadvies.nl
